

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Sanja Štubler

Partnerske zveze in spolna (ne) zvestoba med mladimi

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Sanja Štubler

Mentor: prof. dr. Ivan Bernik

Partnerske zveze in spolna (ne) zvestoba med mladimi

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

*»Če človek z zaupanjem sledi svojim sanjam
in se trudi živeti,
tako kot si je zamislil,
bo doživel uspeh, ki si ga ni mogel prej niti predstavljati«.*

(Henry David Thoreau)

Zahvala

Za vso strokovno pomoč in spodbudo pri izdelavi magistrske naloge se zahvaljujem cenjenemu mentorju, dr. Ivanu Berniku.

Posebna zahvala gre moji družini – mami Jožici, očetu Marjanu ter bratu Tomažu za vsestransko pomoč, neizčrpno inspiracijo in razumevanje na vsakem koraku moje poti.

Izredna zahvala gre vsem udeležencem intervjuja, za vaše odkrite besede o partnerskih izkušnjah.

Zahvala gre tudi vsem, ki ste na tak ali drugačen način, vsa ta leta držali z mano, da smo skupaj prišli do cilja!

Partnerske zveze in spolna (ne) zvestoba med mladimi

Magistrsko delo obravnava doživljanje partnerskih zvez med mladimi. V tem delu želim ugotoviti, kakšen pomen ima varanje (spolna in nespolna nezvestoba) med mladimi ter kako je le-to povezano z njihovimi partnerskimi odnosi. Družbene spremembe so se kot rezultat pokazale v vse večji fleksibilizaciji partnerskih zvez. Varanje oziroma nezvestoba je povezana z uveljavitvijo serijske monogamije, to pomeni prehajanje med zvezami. Glavni vir podatkov predstavljajo obsežne družboslovne raziskave, ki so bile opravljene v Franciji, Veliki Britaniji, Združenih državah Amerike ter v Sloveniji. Omenjene raziskave vsebujejo veliko informacij o temeljnih značilnostih sodobnih partnerskih zvez in vrstah partnerske nezvestobe. Drugi del magistrske naloge predstavlja podrobna analiza lastne raziskave, ki je bila narejena s pomočjo poglobljenega intervjuja med izbranimi kandidati, ki so odkrito spregovorili o svojih partnerski (ne) zvestobi.

Vprašanje je torej, kakšen odnos imajo mladi (tako moški kot ženske) do današnjih partnerskih zvez ter ali še verjamejo v možnost stabilne in monogamne zveze.

Ključne besede: partnerski odnosi, monogamija, (ne) zvestoba.

Partnership and sexual (un) loyalty among young people

This master's thesis deals with the experience of relationships among young people. This work will try to establish the meaning of infidelity (sexual and emotional infidelity) among young people and how it is related to their relationships. Social changes have evolved in the increasing flexibility of relationships. Infidelity is related with the enforcement of serial monogamy, which refers to jumping from one relationship to another. The main source of informations are the extensive social science researches carried out in France, the United Kingdom, the United States of America and Slovenia. It contains a lot of data about main characteristics and types of infidelity. Second part of this master's thesis represents a detailed analysis of my own research, which was carried out through semi-structured interviews with selected candidate who openly spoke about their loyalty and infidelity in their relationships as well.

The key questions posed here, is what outlook these young people (women and men) have towards today's relationships, and if they still believe in possibility of strong and monogamous relationship.

Keywords: partnerships, monogamy, (un) loyalty.

KAZALO

1	UVOD	7
2	PARTNERSTVO	9
2.1	Značilnosti novih partnerskih razmerij.....	9
2.2	Vpliv družbenih sprememb na partnerske zveze	12
2.2.1	»Hook – Up » kultura.....	13
2.3	Spremembe partnerskih zvez v Sloveniji	13
3	NEZVESTOBA	18
3.1	Pomembnejše raziskave spolnega vedenja – izkušnje nezvestobe	21
4	EMPIRIČNI DEL	27
4.1	Opis raziskovalnega vprašanja	27
4.2	Uporabljena metoda.....	27
4.3	Opis vsebinskega načrta analize	28
4.4	Opis metodološko – tehničnega poteka analize.....	28
4.5	Analiza empiričnih podatkov	30
4.5.1	Kvantitativna analiza zbranih podatkov.....	30
4.6	Sprejemanje monogamije in število spolnih partnerjev	32
4.7	Definicija nezvestobe	33
4.7.1	Izkušnje nezvestobe	34
4.7.1.1	Ženske izkušnje nezvestobe	35
4.7.1.2	Moške izkušnje nezvestobe	38
4.7.1.3	Nadaljevanje paralelne zveze	39
4.7.1.4	Izkušnje ne–varanja ali »Kako je, če ne varaš?«.....	42
4.8	Končne ugotovitve.....	42
5	ZAKLJUČEK	49
6	LITERATURA	51
	PRILOGE	55
	Priloga A: Vprašanja za intervju	55
	Priloga B: Izjava o varovanju osebnih podatkov	58

KAZALO SLIK

Graf 4.1: Delež udeležencev glede na spol	30
Graf 4.2: Starost udeležnih	31
Graf 4.3: Izobrazba udeležnih	31
Graf 4.4: Vprašanje partnerske zveze	32

1 UVOD

Vprašanje (ne) zvestobe je stvar dogovora med partnerjema. Ljudje se lahko z vso pravico odločijo, da svojega življenja ne bodo »izzivelik« v monogamnem razmerju. Kadar pa je zvestoba pomembna vrednota za enega ali oba partnerja, pa se lahko kmalu najdemo na bolj trhljih temeljih (Kmet 2008, 289).

V magistrskem delu se bom osredotočila na zelo aktualno temo monogamije in nezvestobe med mladimi. Raziskovala bom, kako pripadniki današnje mlade generacije doživljajo svoja partnerska razmerja. Kako se spreminja pomen partnerskih zvez med mladimi v povezavi z naravo in motivi varanja. Varanje oziroma nezvestoba je povezana z uveljavitvijo serijske monogamije, to pomeni prehajanje med zvezami. Predpostavljam, da je odnos do nezvestobe in varanja postal vse bolj pragmatičen, vendar zvestoba kljub temu ostaja pomembna vrednota.

Obsežne družboslovne raziskave, ki so bile opravljene v Franciji, Veliki Britaniji, Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA) in Finski (pa tudi v Sloveniji) vsebujejo veliko informacij o temeljnih značilnostih sodobnih partnerskih zvez ter o pogostosti in vrstah partnerske nezvestobe. Vrednost teh informacij bi se povečala, če bi jih dopolnili s podrobno analizo »družbene konstrukcije« partnerskih odnosov.

Glavno raziskovalno vprašanje bo: *Kakšen pomen ima varanje (spolna in nespolna nezvestoba) med mladimi in kako je le-to povezano z njihovimi partnerskimi odnosi?*

Magistrsko delo bo sestavljeno iz teoretičnega ter empiričnega dela. V teoretičnem delu se bom osredotočila na aktualno literaturo, ki se dotika tem, povezanih z magistrskim delom. Preučila bom tudi obsežne družboslovne raziskave in povzela rezultate empiričnih kvantitativnih raziskav o spreminjanju partnerskih zvez. Predstavila bom pojme, kot so *zveza*, *monogamija*, *serijska monogamija*, *nezvestoba* in *tipe nezvestobe*. Zanimali me bodo razlogi za nezvestobo in kakšni so odnosi do nezvestobe.

V empiričnem delu bom predstavila rezultate kvalitativne raziskave, ki jo bom izvedla z metodo polstrukturiranega poglobljenega intervjuja, v katerem sem povezala vsa glavna področja magistrske naloge: monogamija, odnosi v zvezi, nezvestoba. S kvalitativno raziskavo bom odgovorila na vprašanja, zakaj in na kakšen način prihaja (ali ne prihaja) do varanja v partnerskih zvezah. Kvalitativna raziskava se bo nanašala na človeško doživljanje

partnerskih zvez. Vzorec za polstrukturirani intervju bo predstavljajo deset udeležencev; od tega pet moških ter pet žensk med 20. – 35. letom starosti.

Analiza pridobljenih podatkov bo potekala delno preko programa PSPP, odprtokodni klon SPSS (Statistical Package for Social Sciences). To je program, ki omogoča statistično analizo podatkov, praviloma zbranih v družboslovnih anketah (Slovensko izobraževalno omrežje 2017) in ostali del preko podrobne analize rezultatov naših respondentov.

2 PARTNERSTVO

Partnerstvo izhaja iz nujne potrebe človeka po medsebojni bližini. Ljubezen, partnerstvo, prijateljstvo, poroka itn. imajo v življenju vsaj večine posameznikov velik pomen. Do osamljenosti lahko pride, ko so posamezniki nezmožni navezati partnerske odnose. Ravno partnerski odnos predstavlja več kot le prijateljstvo, saj sta medsebojna navezanost in čustvena bližina na veliko višji ravni (Musek 1995, 109).

Bližina ter soodvisnost predstavljata osnovni značilnosti odnosa med dvema partnerjema. Soodvisnost je oblika komuniciranja, pri kateri vsa dejanja ene osebe vplivajo na drugo in jo tudi najprej opazimo. Vzajemnost (ki je tudi velika soodvisnost) potrebuje zaupanje in čustveno angažiranost pri partnerjih. Doživljanje enega partnerja (vsaj na čustveni ravni) vpliva na doživljanje drugega partnerja. Ni pa nujno, da soodvisnost preraste v vzajemnost (Ule 2009, 321).

Intimnost je ena izmed najpomembnejših komponent zasebnih odnosov, saj vse temelji na tem. Pri tem gre hkrati za medsebojno zaupanje in razkrivanje najglobljih vrednot, značilnosti ter skrivnosti, ki širši družbi niso dostopne. To je izoliran proces, ki je sicer sestavni del družbene realnosti, vendar je vseeno prikrit in prav zato temu pravimo intimnost in zasebno življenje. Najpomembnejša lastnost intimnosti je ta, da sta si partnerja tako blizu, da kažeta veliko pripravljenost na samorazkrivanje. Spolnost je sestavni del intimnosti, vendar ni nujen. Spolnost med partnerjema predstavlja pomemben del odnosa, v »zdravem« odnosu pomeni predvsem veliko čustveno navezanost (Ule 2009, 322–323).

2.1 Značilnosti novih partnerskih razmerij

V preteklosti je zakonska zveza pomenila edino možno obliko partnerskih odnosov. Zakon ni bil nujno povezan z ljubeznijo, vendar je bil pomemben za družbeni in socialni položaj posameznika (Beck in Beck–Gernasheim 2006, 59).

Zakon je temeljil na pogodbi neodvisno od medsebojne privlačnosti. Partnerja sta stopala v fizični stik le toliko, da sta opravila svoje zakonske dolžnosti – skrb za potomce. Potešitev spolne sile in iskanje užitkov v fizičnem stiku pa sta našla tudi zunaj zakona. »Tudi precej drugih aristokracij poleg evropske je ločilo med »čisto« spolnostjo v zakonu in erotičnostjo zunajzakonskih razmerij« (Giddens 2000, 45).

Danes nas medosebna razmerja z vsem spremstvom ljubezni, partnerstva, zavezanosti, medsebojnih pravic in dolžnosti na eni strani privlačijo in skrbijo ter si jih želimo, vendar se jih na drugi strani bojimo. Za nas je to področje privrženosti in omahovanja, pa tudi duhovne bližine in tesnobe. Precejšnji del časa, nas večina postopa glede te novosti – »življenja brez obveznosti«, razmerij, ki nas ne omejujejo, »zavezujejo«. Po le-teh hrepenimo, a nas hkrati skrbijo. Bauman nadaljuje, da ne vemo, kako bi ustvarili vezi, ki si jih želimo in še huje, ker dejansko ne vemo, kakšnih vezi si želimo (Bauman 2008, 60–61).

Prevlada nove moderne je omogočila nova upanja, ki nam ponujajo možnost osebne sreče, ki jo omogoča ljubezen in je osvobojena izpod jamra prejšnjih prisil. Sedaj nastajajoči zakoni temeljijo na čustveni povezavi dveh oseb, na iskrenih, intimnih odnosih ljudi, ki se ne menijo več za stanovske ovire, ampak priznajo zgolj še legitimnost enega samega kriterija. Kriterij glasu srca, ki mora privedi do srečnega konca, kot ga opisujejo pravljice: »In poslej sta živela srečno do konca življenja ...«. Avtorja nadaljujeta, da se realnost razlikuje od tega, kar nam obljublja pravljice (Beck in Beck–Gernsheim 2006, 93).

V moderni dobi, postajajo življenja posameznikov bolj odprta, vendar tudi bolj zapletena in polna protislovij. Na te strukturne spremembe, vpliva vrsta pogojev, ki v vse večjem obsegu vplivajo na družbo in zasebno življenje posameznikov – *hiter tempo socialnih sprememb, vse bolj kompleksna diferenciacija družbe, razčlenjena na vse več različnih, specializiranih področij, v katerih najdemo različne norme ter pričakovanja* (Beck in Beck–Gernsheim 2006, 94).

Procesi razlikovanj, ki se dogajajo znotraj družbe, je ravno zakonska zveza ta, ki imajo glavno vlogo pri kreiranju sveta znotraj posamičnih biografij. Hkrati pa ti procesi otežujejo razvoj in ohranjanje skupnega oblikovanja sveta. Osebi, ki se dandanes združita s poroko (ali brez nje), sta si danes v povprečju bolj tuja kot kdaj koli poprej, saj lahko izhajata iz popolnoma različnih miljejev in različnih svetov. Ker sta si torej partnerja v tem smislu »tujca«, sta si posledično v procesu svoje socializacije v različnih obdobjih pridobila tudi različne prioritete. Ravno zato v sebi oblikujeta različna pričakovanja glede skupnega urejanja življenjskega sloga, komunikacije in ne nazadnje glede procesov odločanja (Beck in Beck–Gernsheim 2006, 95).

Za sodobno družbo je značilno, da je zakonska zveza (partnerska zveza) osvobojena pritiskov in potreb, ki so izhajali s strani tradicionalnih družinskih gospodarstev in njihovih zvez. Tako so nastali novi prostori svobode, ki omogočajo, da se zunanji okviri zaščitijo ter podpore vse

bolj krhajo. »Skupna stvar«, ki je bila plod prizadevanj celih generacij družinskih zveze, je poniknila. Poraja se vprašanje, na čem torej temelji ta nova skupnost. Po najnovejši definiciji zakonske zveze, je ta najprej čustvena skupnost – njena glavnina je torej »ljubezen«. To pa je seveda precej »nejasna« beseda, z več pomeni. Njen pomenski prikaz zaobjema tradicionalne, moderne in post moderne interpretacije, ki skupaj tvorijo nekakšno neurejeno, bleščečo zmes, ki je sestavljena iz najrazličnejših vsebin. Posledica dotične »ne – hkratnosti hkratnega« se največkrat kaže v tem, da ljudje z besedo »ljubezen« oblikujemo najrazličnejše predstave, pričakovanja in upanja ter tudi najrazličnejša pravila in vedenjske vzorce. To je pravzaprav »past romantične ljubezni«: »Ljudje pričakujejo, da bi morala začetna ljubezen trajati večno, kar pa v realnosti ni mogoče. To kar na koncu ostane, je razočaranje« (Beck in Beck–Gernsheim 2006, 98–99).

V zadnjih desetletjih je prišlo do ključnih sprememb v prehodih življenja posameznika. Prehodi se odmikajo od tradicionalni normativnih pričakovanj. Posamezniki kreirajo svoje življenje kot individualne biografske projekte v neko časovno povezano celoto (Ule in Kuhar 2003, 19). Eva Illouz v knjigi Hladna Intimnost (2010) razloži, da so intimna razmerja postala podobna racionalizaciji. Max Weber je to razumel kot proces, za katerega je značilna tehnika preračunavanja (Illouz 2010, 47). Ravno ta racionalizacija čustvenih vezi je privedla do »čustvene ontologije«, do ideje, da je čustva možno ločiti od subjekta, tako da postanejo nadzorovana in jasna (Illouz 2010, 51).

Posledica sodobnega načina življenja so vedno večja pričakovanja do partnerja, ko hočemo vedno več in boljše, kar pa vodi do vse večjih možnosti razočaranja. Odnosi se soočajo s številnimi problemi, s katerimi se partnerji ne znajo spopasti, še posebej kadar prihaja do razhajanj med pričakovanji ter realnostjo. Nezvestoba se tako pojavi kot oblika sreče in zadovoljstva. Na drugi strani pa se veliko ljudi razide, ker ne uspejo zadovoljiti pričakovanj, ki so velikokrat zasidrana v (nerealnem) idealu ljubezni (Beck in Beck–Gernsheim 2006, 106).

Jeffrey Weeks govori o spremembah vzorca partnerstva, ki ga poimenuje kot »kriza družine« – strah pred poroko in ustvarjanjem družine, saj je posameznik vse bolj usmerjen sam k sebi. Sekularizacija, libertizacija in spremembe odnosov v zvezi, so vsekakor pustile pečat na vse nas z neenakomernimi učinki. Pojavijo se občutki tesnobe in krivde, strahu in vesti, kar bi lahko v prihodnosti vodilo v ponovno obuditev moralnega absolutizma (Weeks 1986, 95–100).

2.2 Vpliv družbenih sprememb na partnerske zveze

Spremembe značilnosti partnerskih zvez lahko označimo kot pluralizacijo in fleksibilizacijo. Pluralizacija omogoča dejstvo, da so se ob zakonski zvezi, ki je bila do sredine dvajsetega stoletja, edina družbeno legitimna oblika organiziranosti spolnega življenja, sčasoma pojavile in si pridobile legitimnost nove vrste družbeno manj institucionaliziranih ter formaliziranih partnerskih zvez. Spremembe so povzročile, da se je zakonska zveza spremenila in postala podobna novim partnerskim zvezam. Tako kot je za druge partnerske zveze, tudi za zakonsko zvezo značilno, da so razlogi za vstopanje vanjo in njeno ohranjanje individualnosti vse manj povezani s pritiskom družbene kontrole (Bernik in Klavs 2011, 67). Giddens govori o t. i. »čistem razmerju« – razmerje, ki »se nanaša na situacijo, kjer dva posameznika vstopita v družabni stik zaradi stika samega, zaradi tistega, kar lahko vsak posameznik pridobi iz daljšega druženja z drugo osebo in ki traja le, če obe strani menita, da je obojestransko zadovoljivo.« (Giddens 2000, 214–215)

Giddens poudarja, da je čisto razmerje odprto in reflektivno. »Bolj ko je razmerje odvisno le samo od sebe, bolj je reflektivno prespraševanje pomembno, a hkrati tudi prispeva k napetostim« (Giddens 2000, 215). »Čisto razmerje« predstavlja idealni tip razmerja, ki ga v realnosti težko zasledimo. Ta idealni tip je oblikovan z demokratičnimi in preizkušenimi pravili. Gre za odnos med enakimi. »Čisti odnos je tisti, kjer so zunanji kriteriji postali nepomembni: odnos obstaja le zaradi nagrad, ki jih le-ta ponuja.« (Jamieson 1998, 38)

Družbene spremembe so povzročile, da je tesna povezanost med spolnostjo in močnimi, trajnimi partnerskimi zvezami začela izginjati ter pojavila se je sodobna spolnost. Po Baumanu gre za intimna dejanja bežnih in naključnih srečanjih spolnih partnerjev (Bernik in Klavs 2011, 65). Moderni časi nam omogočajo večje število svobodnih odločitev, ki pa s seboj prinašajo tudi več tveganja, manj zanesljivosti in stabilnih razmerij. »Sotočna« ljubezen je dejavna, odvisna ljubezen /... / Tako se današnja družba, ki se »razvezuje in ločuje«, zdi bolj učinek sotočne ljubezni, kot pa njen vzrok.« (Giddens 2000, 67)

2.2.1 »Hook – Up » kultura

Justin R. Garcia iz Kinseyjevega inštituta opisuje sodobno družbo kot spolno »hook-up« kultura. Termin razlaga ne-zavezujoča spolna srečanja med posamezniki, ki niso romantični partnerji ali v partnerski zvezi (APA 2013).

Rebecca F. Plante pravi, da med prednosti »hook-up« kulture oziroma načina življenja spada dvig ega, čustev, izkušenj in moči. Posameznik pridobi občutek pripadnosti, občutek odraslosti in spolnost brez čustev, ki ne more pripeljati do »zlomljenega srca« (Plante 2006, 182). Psihoterapevtka Veronika Seles meni, da velik problem današnje družbe predstavlja napačno ponazarjanje spolnosti in partnerskih zvez. Na eni strani sodobna družba nasprotuje nezvestobi, na drugi strani pa industrija skoraj vsako stvar prodaja na podlagi spolnosti (Crnović 2008, 20. oktober).

Po mnenju Oferja Zura (2012) je nezvestoba postala enakopravna možnost za vse. Filmska industrija normalizira nezvestobo, preko interneta pa je le-ta dostopnejša bolj kot kadarkoli prej (Zur 2012). Selesova (2008) povzame, da v kolikor nam družba posredno predstavlja nezvestobo kot nekaj fantastičnega in normalnega, je popolnoma pričakovano, da si posamezniki želijo to izkusiti ter v tem ne vidijo nič družbeno spornega (Crnović 2008, 20. oktober).

Družba predstavlja pomembno vlogo pri oblikovanju standardov glede tega, kaj je med posamezniki sprejemljivo in kaj ni. Dejstva, ki potrjujejo, da so standardi postavljeni za vse člane družbe, je dokaz kako velika so lahko družbena pričakovanja in njene norme v okviru uravnavanja osebnega vedenja. Človek si lahko misli, da dela povsem neodvisne odločitve glede svojega ljubezenskega življenja, vendar je tako on, kot vsi ostali pod velikim vplivom kulturnih idej in tega kaj je primerno, kaj je v družbi zaželeno ter sprejemljivo (Seles 2008, 230).

2.3 Spremembe partnerskih zvez v Sloveniji

Bernik in Klavsova (2011) v knjigi Spolno življenje v Sloveniji obrazložita pomen pluralizacije partnerskih zvez in na drugi strani zmanjševanja pomena zakonske zveze kot edinega družbenega okvira spolne aktivnosti. Poleg zakona je treba biti pozoren še na zveze, kjer neporočena partnerja živita v skupnem gospodinjstvu (t. i. skupno življenje v dvoje ali

kohabitacija) in tiste, kjer partnerja ne živita v skupnem gospodinjstvu (t. i. ločeno življenje v dvoje ali v angleškem prevodu *living apart together*) (Bozon in Leridon 1996, 12; Schmidt 2006, 23 v Bernik in Klavs 2011, 67).

Družba je z uveljavitvijo novih partnerskih zvez in spremembo zakonske zveze omogočila, da je pri raziskovanju spolnega vedenja, vse manj pomembno razlikovanje med poročenimi ter neporočenimi (samskimi oziroma nikoli poročenimi, ovdovelimi in ločenimi ter razvezanimi) (Bernik in Klavs 2011, 68).

Po podatkih iz Popisa iz leta 2011 je med prebivalci Slovenije, starimi vsaj 20 let, skoraj polovica (49 %) poročenih. 35 % samskih, 9 % ovdovelih in 7 % razvezanih (Eurostat Statistics Explained, 2015). Najnovejši podatki za leto 2016 prikazujejo, da je bilo število sklenjenih zvez v tem letu 6.667, razvezanih pa 2.531. Podatki še kažejo, da je bilo sklenitev zakonskih zvez in razvez več kot leta 2015; prvih za 3,4 % ter drugih za 4,1 % (STAT, 2017). Število sklenitev zakonskih zvez se je v Sloveniji v zadnjih 60. letih izrazito zmanjšalo; v letu 1954 se je poročilo 14.126 parov, v letu 2015 pa 6.571 parov (Eurostat Statistics Explained, 2015).

Treba je omeniti, da samskost lahko ponazarja ljudi, ki so neporočeni ali na drugi strani tiste, ki nimajo stalnega partnerja. Pravo vrednost za sociološko raziskovanje dajejo predvsem drugo opredeljeni, medtem ko se uradna statistika opira predvsem na prvo (zaradi lažje merljivosti).

Podatki iz Popisa prebivalstva prikazujejo, da se prebivalci še odločajo za zakonske zveze, vendar sorazmerno z njimi narašča tudi število razvez. Vse bolj naraščajo oblike skupnega življenja (v skupnem ali ne v skupnem gospodinjstvu) in razlik med njimi ter med poročenimi je vse manj.

Bernik in Klavs (2011) menita, da se zmanjševanje razlik med poročenimi in neporočenimi (samskimi oziroma nikoli poročenimi, ovdovelimi, ločenimi ali razvezanimi) kaže predvsem v oblikovanju spolnega življenja. Neporočeni lahko sobivajo v različnih partnerskih zvezah ali pa tudi brez njih in si tako preko različnih možnosti, organizirajo svoje spolno življenje (Bernik in Klavs 2011, 68–69).

Kljub razlikam med vrstami zvez, imajo vse tri vrste partnerskih zvez nekaj skupnih komponent. Če je na eni strani zakonska zveza še do nedavnega vsebovala zahtevo oziroma pričakovanje o doživljenjskem trajanju, so zdaj vse partnerske zveze – vključujoč tudi zakonsko zvezo – bolj ali manj pogojne, tj. odvisno od sprotnega soglasja obeh posameznikov

(partnerjev) in s tem v povprečju kratkotrajnejše. Trajanje je pogojeno z notranjo dinamiko zveze in z njo povezano prepričanje partnerjev, da obstajajo razlogi za vztrajanje v zvezi ali za njen razpad (Bernik in Klavs 2011, 68).

Anthony Giddens povezuje spremembo partnerskih zvez s predrugačenjem njihove čustvene osnove – romantična ljubezen je bila oblikovana kot ljubezen za vedno, pomenila je heteroseksualni odnos, pogojeval pa jo je hierarhičen odnos med aktivnim moškim in pasivno žensko. Sotočna ljubezen je nasprotno dejavna ljubezen, predpostavlja enakost pri emocionalnem dajanju in sprejemanju ter ni vezana na heteroseksualnost (Giddens 2000, 67).

Posledica fleksibilizacije partnerskih zvez so vse krajše zveze, rezultat pa predstavlja serijska monogamija. Le-ta vključuje razmeroma pogosto (vsaj pri mlajših) prehajanje od ene zveze k drugi. To ima pomembne posledice za varanje, ki je pogosto povezano s temi prehodi. V tem se loči »sedanje« varanje od preteklega, ki je bil pogosto povezan z »dolgočasjem« v razmeroma stabilnih zvezah.

Angleški slovar serijsko monogamijo razlaga kot dejstvo imetja več spolnih partnerjev enega za drugim, vendar ne več kot enega naenkrat (Cambridge Dictionary 2017). Gre za kratka, monogamna partnerska razmerja (Noris in Ford 1999, 17). Po mnenju Serene Petrelle, se lahko pojavljajo odstopanja od norm serijske monogamije. Različni življenjski slogi se morda razlikujejo od monogamnih norm, vsaj začasno. Posameznik lahko preizkuša različne spolne prakse oziroma kratke ali daljše zveze, ne da bi se izključno vključil v monogamno razmerje. Vendar so odstopanja od norme monogamije lahko sprejemljiva le v določenem obdobju osebe, če se to obdobje mimo določene starosti podaljša, se lahko interpretira kot znak čustvene nezrelosti posameznika (Petrella 2017, 2).

Serijska monogamija se je oblikovala z uveljavljanjem novih partnerskih zvez, ki so bile spodbujene s povečanjem avtonomije in samozavesti žensk, med drugim tudi v intimnem življenju. Povezana je tudi z visoko permisivnostjo, ki se med drugim kaže tudi v tem, da starši brez večjih ovir sprejemajo spolnost svojih otrok (Bernik in Klavs 2011, 83–84).

Bussova teorija (1994) strategij izbire spolnih partnerjev je pokazala, da so moški bolj nagnjeni k spolnim odnosom po kratkem časovnem obdobju poznavanja svoje spolne partnerice. Le-ti so izrazili večjo željo in interes po izvajanju kratkotrajnih zvez, v nasprotju z ženskami (Ogrizek in Grajfoner 2013, 142–144). Ženske se vključujejo v kratkotrajne partnerske zveze zato, da bi ugotovile, ali je partner primeren za dolgotrajno partnersko

zvezo. Posledično naj bi se ženske manj udeleževale v partnerskih zvezah z moškimi, kateri že imajo partnersko zvezo in z moškimi, kateri pogosto menjavajo spolne partnerice, saj to nakazuje na manjšo željo po dolgotrajni zvezi s partnerico (Ogrizek in Grajfoner 2013, 144).

Serijska monogamija nam omogoča prehod iz ene zveze v drugo, kjer zvezo prekinemo iz določenih razlogov. Posledica serijske monogamije je morda večno iskanje idealnega partnerja, saj nam predhodni ne ustreza. Na drugi strani je lahko prisoten tudi strah pred ustalitvijo, z mislijo široke izbire na trgu partnerjev. Bernik in Klavsova sta opozorila na možne posledice serijske monogamije, ki vplivajo na partnerske odnose pri najmlajši generaciji. Poraja se vprašanje ali bodo partnersko življenje v dvoje in zakonske zveze vse krajše ter bo tako za pripadnike srednje in mlajše generacije značilno prehajanje od ene partnerske zveze k drugi (Bernik in Klavs 2011, 84).

Bernik in Klavsova (2011) sta z raziskavo potrdila domnevo o močni povezanosti med partnerskim statusom in številom spolnih partnerjev. Velika večina tistih, ki so bili v času anketiranja poročeni in tistih, ki so s svojim partnerjem živeli v skupnem gospodinjstvu, je imela v preteklem letu enega spolnega partnerja. Oseba s katero so živeli, je bila najverjetneje tudi njihov edini spolni partner. Na drugi strani je pravzaprav vsak osmi poročeni moški imel v tem času spolne odnose z več kot samo eno žensko, medtem ko je le približno vsaka šestdeseta poročena ženska imela spolne odnose z več kot le enim predstavnikom moškega spola (Bernik in Klavs 2011, 74).

Ustvari se sklep, da imajo osebe, ki so v partnerski zvezi bolj aktivno spolno življenje kot osebe, ki ne živijo v partnerski zvezi. Po drugi strani pa je več kot tretjina moških in petina žensk brez partnerske zveze v zadnjem letu imela več kot enega spolnega partnerja (Bernik in Klavs 2011, 73–75). Med moškimi so imeli najnižje povprečno število vseh spolnih partnerk v življenju pripadniki najmlajše generacije (6,5 partnerk) v primerjavi s pripadniki srednje generacije (9,4 partnerk). Pri ženskah, so imele pripadnice mlade generacije v povprečju največ spolnih partnerjev (3,4 partnerja), sledijo pripadnice srednje generacije (3,1) in na koncu še pripadnice najmlajše generacije (2,9). Rezultati prikažejo medgeneracijske razlike in razmeroma visoko število spolnih partnerjev pri najmlajši generaciji. Možno je pričakovati, da bo najmlajša generacija po številu vseh spolnih partnerjev prekosila srednjo generacijo (Bernik in Klavs 2011, 76–79). Večje število spolnih partnerjev pri najmlajši generaciji razumemo, da so njihove zveze kratkotrajne in potekajo v zaporednih partnerskih zvezah (Bernik in Klavs 2011, 83).

Slovenska raziskava je pokazala, da kljub Baumanovi teoriji o »prostolebdečemu« iskanju spolnosti, večina te poteka v družbenih okvirih, ki jih določajo bolj ali manj jasno opredeljene partnerske zveze. Ne glede na družbene in kulturne spremembe, velika večina prebivalstva sprejema te norme iz navade, zaradi enostavnega dostopa v prvi vrsti do spolnih užtkov ter kasneje do občutja zavetja in varnosti (Bernik in Klavs 2011, 76–77).

Našteti vidiki pripeljejo Baumanovo teorijo do pogojnega sprejema, da današnje sodobne družbe res omogočajo visoko svobodo pri iskanju spolnih užtkov, vendar se ljudje po večini nagibajo na možnost izbire tiste, ki so optimalne s »stroškovnega« vidika (materialni in nematerialni stroški) (Bernik in Klavs 2011, 76–77).

3 NEZVESTOBA

V magistrskem delu bomo skušali odgovoriti na vprašanje, kaj mlade ljudi žene k nezvestobi. Analiza intervjujev mi bo pomagala razumeti zakaj se posameznik odloči za nezvestobo in v kakšni povezavi je to s spreminjanjem partnerskih zvez.

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2017) ponuja razlago, da gre pri *nezvestobi* za *neodobravano in nezaželeno dejanje v povezavi s partnerjem in ljubeznijo ali spolnim odnosom* (SSKJ 2017).

Za sedanjo sodobno družbo ni značilen samo velik razpon možnosti, ampak tudi razpon priložnosti in izbire. Zadovoljstvo partnerja je torej evolucijska ureditev, ki motivira posameznika, da reorganizira obstoječo zvezo ali pa si poišče novega partnerja, ki ga bo bolje zadovoljeval (Jug 2004, 40–43).

Sodobne zveze so podvržene nevarnosti razpada bolj kot kdajkoli prej. Pričakovanja posameznikov v sodobnem svetu, se razlikujejo od tistih, ki jih zahteva uspešen partnerski odnos, zato so konflikti za večino posameznikov preprosto preveliki. Pojem ljubezni za večino ljudi predstavlja uganko, na drugi strani pa je ena izmed najbolj donosnih tržnih niš (Temenik in Kuhar 2007, 595–596).

Nezvestoba pomeni kršitev monogamnih norm. Selesova razloži nezvestobo kot »prekinitev zaupanja« (Seles 2008, 15). Partnerski odnos je oblikovan s pričakovanji obeh partnerjev, da si bosta zavezana in da bosta ohranjala drug drugega, kot najpomembnejšo osebo v svojem življenjskem ciklu. Gre pravzaprav za zavezo, da bosta imela spolno in čustveno intimno zvezo samo drug z drugim.¹ Nezvestoba se pojavi, ko eden izmed partnerjev verjame, da je ta obljuba še vedno v veljavi, drugi pa je na skrivaj ne upošteva (Seles 2008, 27).

Nezvestobo je mogoče opredeliti na spolno ter nespolno nezvestobo oziroma na emocionalno (čustveno) in fizično (telesno).

Subotnik in Harris (1999) sta čustveno in telesno nezvestobo razdelila na tri različne tipe, ki se razlikujejo glede na trajanje ter stopnjo nezvestobe:

¹ Kadar gre za monogamno zvezo

Priložnostna razmerja razdelimo na:

- Serijske afere, kamor spadajo tako enkratne kot serije kratkih afer. Za tovrstne afere je značilno, da se posameznik ne želi zaplesti ali imeti intimne in čustvene povezanosti. Spolni odnosi so sestavni del teh afer. Dotične afere se dogajajo predvsem zaradi vznemirljivosti.
- Spogledovanja oziroma flitri, pomenijo ljubinkanje brez spolnosti. Posameznika se ne želita zaplesti na čustveni ravni. Tukaj gre spoznavanje drugih oseb, spogledovanje ali nudenje čustvene podpore.

Razmerja z močno čustveno povezanostjo se delijo na:

- Spolno-čustvena afera, pri kateri se kaže čustvena povezanost in spolna želja. Je tudi najbolj močna in najbolj razdiralna afera. Značilno je, da se gradi na prijateljstvu in šele kasneje nastopi spolnost, kar povzroči, da med posameznika ustvari globoko čustveno navezanost in povezanost.
- Afere slepe zaljubljenosti, za katero je značilna močna čustvena povezanost. Posledica je prekinitev prvotnih odnosov, v katerih sta posameznika, ali njunega odnosa. Če ne pride do prekinitve prvotnih odnosov, se te afere najverjetneje razvijejo v dolgoročne afere.

Dolgotrajne afere:

- Kaže se močna čustvena navezanost ter trajajo več let ali daljše obdobje. Partnerja pri teh aferah občutita močno čustveno povezanost (Subotnik in Haris v Seles 2008, 67–71).

Julija Omarzu je skupaj s sodelavci (2012, 156–158) izvedla internetno raziskavo med 77 udeleženci (22 moških ter 55 žensk) v starostni skupini med 23. in 63. leti, kjer so podali razloge, zaradi katerih so bili nezvesti svojim partnerjem. Razlogov je bilo osem:

- *pomanjkanje čustvene zadovoljitve*, tako je odgovorilo skoraj 14 % udeležencev. Le-ti v partnerski zvezi niso bili deležni čustvene bližine in so jo iskali izven partnerskega odnosa,

- *pomanjkanje seksualne zadovoljitve*, tako je odgovorilo 26 % udeležencev. To pa je tudi najbolj pogost razlog za nezvestobo v partnerski zvezi. Večina moških in žensk, želi s tem, da so nezvesti izboljšati svoje spolno življenje,
- *želja po čustveni potrditvi od nekoga*, tako je odgovorilo 18,94 % udeležencev. Spoštovanje in cenjenost sta pomembni vrednoti partnerske zveze,
- *želja po dodatnih spolnih doživetjih*, tako je odgovorilo slabih 7 % udeležencev. Ker je to družbeno nesprejemljiv razlog, je možno, da ga je zato tako majhen odstotek vprašanih navedlo kot razlog za nezvestobo,
- *zaljubljenost v drugo osebo*, tako je odgovorilo 5,26 % udeležencev. Zelo malo vprašanih je podalo odgovor, da so se popolnoma zaljubili v osebo, s katero so imeli afero,
- *prenehanje zaljubljenosti v partnerja*, tako je odgovorilo 2,63 % vprašanih. Je relativno nepomemben razlog, saj je ljubezen včasih težko definirati. Čustvena in spolna navezanost sta po podatkih najbolj pomembna razloga za nezvestobo,
- *želja po maščevanju*, neznatno majhen odstotek ljudi, je podalo ta razlog kot pomemben vzrok za nezvestobo. Navadno tisti partnerji, ki so bili prevarani, želijo maščevati svoj ponos in bolečino, ki jim jo je povzročil partner, ki ga je varal,
- *radovednost in želja po novih doživetjih*, tisti udeleženci, ki so navedli ta razlog, jim je avantura in zapeljevanje drugega predstavlja izziv. Posamezniki so si želeli nekaj novega in to občutili kot neke vrste tekmovanje v merjenju spolne spretnosti.

Na podlagi raziskave Omarzuve je možno razbrati, da med dva najpogostejša vzroka za nezvestobo spadata pomanjkanje spolnosti in na drugi strani želja po čustveni potrditvi. Na podlagi zgornje raziskave, se lahko ustvari sklep, da ljudje od druge osebe (partnerja), pričakujejo spolno in emocionalno zadovoljstvo, v kolikor ti dve zelo pomembni stvari nista izpolnjeni, je to dovolj velik razlog za nezvestobo. Če nadaljujemo, spolna nezvestoba lahko izhaja iz dejstva, da želijo ljudje izboljšati svoje spolno življenje. Pomembno je omeniti tudi razlog radovednosti in željo po novih doživetjih, kar pomeni, da ljudi žene želja po odkrivanju novosti. Ravno ta želja po odkrivanju še nevidnega (v tem primeru to predstavlja drug oseba, ki ni partner) ljudem predstavlja izziv in posebno vznemirjanje, za katerega so pripravljeni biti nezvesti.

3.1 Pomembnejše raziskave spolnega vedenja – izkušnje nezvestobe

Družboslovne raziskave, ki se dotikajo vprašanja spolne kulture v družbi, nam največkrat ponujajo statistične podatke velikega vzorca prebivalstva. Zbiranje pravih in zanesljivih statističnih podatkov na temo nezvestobe je precej oteženo delo, saj se rezultati raziskav v veliki meri razlikujejo glede na tipe skupin, ki jih raziskujemo, metode dela in predvsem zato, ker ljudje, ki so nezvesti, velikokrat niso odkriti, čeprav je raziskava anonimna (Seles 2008, 28).

To magistrsko delo bo poskušalo na majhnem vzorcu pridobiti kvalitativne orise in predstave o partnerstvu med udeleženci v razponu od 20. – 35. leta starosti, vendar se bomo v nadaljevanju dotaknili rezultatov nekaterih obsežnih empiričnih raziskav. Rezultati večjih družboslovnih raziskav nam bodo razkrili kakšne so značilnosti spolnega vedenja in samega doživljanja spolnosti na večjem vzorcu prebivalstva. Pomemben vidik, ki ga pridobimo iz rezultatov zgoraj omenjenih raziskav je tudi pogled spreminjanja spolnega vedenja mladih skozi čas; kako se je skozi določeno časovno obdobje spreminjalo število partnerskih zvez ter število spolnih partnerjev pri obeh spolih.

Prva slovenska raziskava spolnega vedenja v Sloveniji je nastala leta 2011 avtorjev Irene Klavs in Ivana Bernika. Raziskava podaja podatke o vzporednih spolnih partnerstvih, tj. o deležu anketirancev, ki so imeli v svojem življenju ali zadnjem letu spolne odnose z dodatnim spolnim partnerjem – medtem, ko so bili v partnerski zvezi. Delež predstavnikov moškega spola, ki so v življenju vsaj enkrat imeli sočasno dve ali več spolnih partneric, je bil več kot dvakrat večji od ustreznega števila žensk (35 odstotkov v primerjavi s 15 odstotki), za obdobje zadnjega leta je ta razlika še bolj očitna – 14 odstotkov v primerjavi s tremi odstotki (Bernik in Klavs 2011, 85).

17 % najmlajše generacije žensk (starosti od 18–24) je priznalo, da je v svojem življenju imelo sočasne spolne partnerje, 6,2 % v zadnjem letu. Odstotek je višji pri najmlajši moški generaciji (18–24 let) in sicer dobrih 25 % (v zadnjem letu 11 %). Mogoče je zaznati precej višje razlike med starejšo (35–49 let) in najmlajšo moško populacijo (slabih 43 % proti 25 % moških).

Medtem, ko najmlajša generacija žensk, ki je v obdobju svojega življenja že izkusila sočasno spolno partnerstvo, močno prevladuje nad starejšo populacijo žensk (35–49 let) v primeru 17 % proti 14 % (Bernik in Klavs 2011, 86).

Informacije o sočasnih spolnih partnerjih oblikujejo vprašanje, ali je natančna trditev o veliki pomembnosti monogamnih partnerskih zvez kot okvira sodelovanja za veliko večino spolnih aktivnosti in o serijski monogamiji kot izrazito prevladujočemu načinu družbene organiziranosti spolnosti (Bernik in Klavs 2011, 86).

Iz zgornjih podatkov bi bilo mogoče oceniti, da najmlajša generacija posveča vse manj pomena partnerskim zvezam kot pomembnemu družbenemu okviru spolnih aktivnosti. To bi lahko bilo znamenje, da v Sloveniji zvestoba in partnerska predanost izgubljata svojo veljavo ter da promiskuitetno spolno vedenje sploh ni nepomembno (Bernik in Klavs 2011, 86).

Možna je tudi druga razlaga, ki pojasnjuje sočasnost spolnih partnerjev. Če je za zgodnje obdobje najmlajših moških in žensk značilno, da večinoma poteka v zaporednih (v povprečju krajših partnerskih zvez) potem so za to obdobje, značilni tudi pogosti prehodi med zvezami. Obstaja velika verjetnost, da je zajeten del sočasnih spolnih partnerstev pri najmlajši generaciji umeščen v prehodno obdobje izstopanja in stare ter vstopanje v novo partnersko zvezo. Podatki o deležu sočasnih spolnih partnerjev ne zanikajo pomena stabilnih partnerskih zvez kot najpogostejšega in najpomembnejšega družbenega okvira spolnega življenja ter o pomembnosti partnerske zvestobe. Na drugi strani pa je verjetno pogost razlog za vzporedne spolne odnose – predvsem pri srednji generaciji – vztrajanje v utrjenih partnerskih zvezah in iskanje spolnih doživetij zunaj zveze (Bernik in Klavs 2011, 86–87).

V osmih zahodnoevropskih državah je delež moških z dvema ali več sočasnimi spolnimi partnericami v zadnjem letu med 10 in 18 odstotki (izjema so Portugalski s 33 odstotki), delež žensk pa med 1 ter 11 odstotki (Johnson in dr. v Bernik in Klavs 2011, 85). S 14 odstotki se slovenski moški uvrščajo v sredino evropske »lestvice«, slovenske ženske s tremi odstotki pa v njeno spodnjo polovico. Tako kot v Sloveniji, se tudi v drugih evropskih državah, pri moških in ženskah kaže, da so ti deleži najvišji pri mlajši generaciji (Bernik in Klavs 2011, 85).

Obsežna nemška longitudinalna raziskava spolnega vedenja je bila narejena med 8500 študenti in je trajala 30 let v razmaku treh obdobj (1966–1981–1999). Prikazala je, da je število spolnih partnerjev od leta 1981 upadlo, vendar je to število leta 1996 še vedno intenzivno višje, kot leta 1966. Raziskava je še pokazala, da je zvestoba v partnerstvu med mladimi, v primerjavi z raziskavo leta 1981 in 1996, veliko bolj cenjena in pričakovana. Mladi študentje v raziskavi poročajo o manjšem številu paralelnih zvez, so pa te kratke in v večini časovno omejene na eno noč. Manjše število spolnih partnerjev lahko implicira večjo

zvestobo. Raziskava pa ne potrjuje domneve, da so ta razmerja tudi daljša, vendar le številčnejša. Razmerja se kažejo v vse večji monogamnosti na eni strani, vendar potrjujejo serijskost le-teh na drugi strani. Dolžina razmerja deluje na principu obojestranskega zadovoljstva, če ena stran ne čuti zadovoljstva, je razmerje podvrženo možnostim nezvestobe (Schmidt in drugi 1998, 157–173).

Finska raziskava spolnega vedenja, avtorja Osme Kontula iz leta 2007, je Finsko predstavila kot državo, za katero je značilno prehajanje iz zveze v zvezo, saj tudi število spolnih partnerjev, ki ga imata moški in ženska narašča. Leta 1970 je imela ženska v svojem življenju v povprečju enega spolnega partnerja, do leta 2007 se je to število povzpelo na sedem, v povprečju pa ima ženska v svojem življenju 12 spolnih partnerjev. Pri moških je to število iz leta 2007 naraslo na osem partneric. V povprečju imajo moški v svoji življenjski dobi 16 spolnih partneric (Kontula 2009, 111–112). Finska raziskava prikazuje naraščanje števila spolnih partnerjev pri obeh spolih, kar potrjuje možnost aktivne serijske monogamije.

Rezultati iz leta 2007 so pokazali, da je kar 42 % finskih moških in 32 % finskih žensk imelo izkušnje vzporednega razmerja. Spremembe v času so poskrbele, da so razlike med spoloma vse manjše. Odstotek ljudi, ki so imeli vzporedna razmerja raste s starostjo, saj je pojavljajo nove priložnosti in potrebe kot rezultat sprememb, ki se dogajajo v posameznikovi zvezi ter življenju. Polovica moških v najstarejši starostni skupini je bilo nezvestih, 40 % moških v srednji starostni skupini in 30 % najmlajših moških. Medtem, ko se predstavnice ženskega spola tukaj razlikujejo – v najstarejši starostni skupini so ženske poročale o bistveno manjšem številu vzporednih razmerjih. Vzporedna razmerja so se zmanjšala med mladimi ženskami, medtem ko so se povečala pri ženskah v srednjih letih. Vzrok bi bil lahko v tem, da moški enostavno ne želijo pretiravati v svojih izkušnjah ali pa ženske skrivajo svoje izven partnerske izkušnje (Kontula 2009, 151).

Glede na raziskavo, je nezvestoba ali vzporedno razmerje v veliki povezavi s starostjo ljudi. Leta 2007 je mlajša populacija moškim poročala o manjšem številu vzporednih razmerjih v primerjavi s prejšnjima raziskava v 90. letih. Paralelna razmerja so se zmanjšala tudi pri mladih ženskah (Kontula 2009, 152–153). Najbolj krhke so začetne zveze mladih, ki so v veliki meri ogrožene za nezvestobo, saj so razlogi za paralelno zvezo naslednji: *pridobivanje izkušenj pred ustalitvijo, ne-zmožnost pozabiti prejšnje zveze, ohranjanje več razmerij, v primeru, da se ena zveza ne izide* (Kontula 2009, 155).

Več kot 2/3 moških in žensk je poročalo o ne-zavedanju njihovih zakonskih partnerjev o paralelnih zvezah ali zvezah nasploh. Gre za ne-spreminjajoč odstotek od leta 1990 dalje. Tako poročeni, kot tisti, ki živijo v kohabitaciji, so enako uspešni v prekrivanju njihove nezvestobe. Zanimiv podatek je, da so moški in ženske uspeli zadržati skrivnost nezvestobe svojim zakonskim partnerjem, ne glede na število afer, ki so jih imeli. »Varalec« se je naučil brisanja svojih sledi, ki bi razkrile početje in se uspešno bojeval z izgovori o svoji odsotnosti. Na drugi strani pa je tretjina paralelnih zvez prišla »na plano« zakoncem. Ena od treh žensk na nezvestobo ni reagirala oziroma je odnos ostal bolj ali manj enak. Ena od desetih žena, ki je odkrila možovo nezvestobo, je želela končati razmerje. Polovica moških, ki je odkrila početje nezveste žene, je bila do njih tolerantna oziroma se odnos ni spremenil. Ena tretjina moških je bila ljubosumnih ali tolerantnih. Le nekaj moških se je odločilo, da so razmerje končali (Kontula 2009, 156).

Finska študija prikazuje premik k vse bolj zvestim zvezam. Kljub vse večjemu številu spolnih partnerjev, se zavest ljudi premika k ohranjanju zveze v kateri so. Pri mladih ljudeh je začela prevladovati zavest o stabilnem partnerstvu, ki se prikazuje v spolni ter čustveni ekskluzivnosti za enega partnerja.

Francoski inštitut za raziskovanje spolnosti t.i. ACSF raziskovalci, je pričel z raziskovanjem leta 1991. Telefonska raziskava je zajemala vzorec 20,055 odraslih med 18. in 69. letom starosti. Rezultati so pokazali, da je kar 13 odstotkov francoskih moških v primerjavi s 6 odstotki žensk imelo dva ali več spolna partnerja v zadnjih 12 mesecih, kar je pomenilo tudi večji odstotek tveganja za spolno prenosljive bolezni (Hyde in Delamater 2008, 55).

V primerjavi z britansko raziskavo spolnosti izdelano s strani Ann Johnson in njenih kolegov leta 1992 in 2001, je zajemala vzorec 18,876 moških in žensk med 16. do 59. letom starosti (živečih na območju Anglije, Walesa in Škotske). Rezultati so pokazali, da je 14 odstotkov moških in sedem odstotkov žensk imelo več spolnih partnerjev v zadnjih 12 mesecih. Gledano na mlajšo populacijo (med 16. in 24. letom) je 27 odstotkov moških in 16 odstotkov žensk imelo dva ali več spolna partnerja v zadnjih 12 mesecih (Hyde in Delamater 2008, 55–56).

Francoska raziskava je pokazala, da eden od štirih moških med 18. in 24. letom starosti poroča o »izven zveznem« spolnem odnosu v zadnjih 12 mesecih. Ta odstotek pa pade pri moških med 35. in 54. letom starosti. Pri ženskah je ta odstotek manjši. Vendar je treba doumeti, da tisti, ki so imeli več spolnih partnerjev v zadnjih 12 mesecih morda ne živijo s partnerjem ali pa živijo s partnerjem kratek čas. Glede na podatke, nezvestoba sicer z leti raste

(največ nezvestih žensk je bilo od 55. leta dalje). Mlajša generacija bolj zvesta v primerjavi s starejšo (Bozon in Leridon 1996, 236–238). Dotična raziskava je pokazala, da so paralelne zveze v veliki povezavi s starostjo ljudi. Nezvestoba se do 35. leta starosti umiri ter intenzivneje nastopi po 55. letu starosti. Lahko predvidevamo, da je obdobje do 35. leta, obdobje iskanja samega sebe ter iskanja primernega življenjskega partnerja. To je lahko povezano z večjim številom spolnih partnerjev ter večjim številom partnerskih zvez. Menjavanje partnerjev kot obliko serijske monogamije, pa je lahko največkrat povezano ravno z nezvestobo.

Že leta 1991 je National Opinion Research Center (NORC) NA Univerzi v Chicagu naredil raziskavo, ki je vključevala 1212 naključno izbranih Američanov. 21 % moških ter 11 % žensk je pritrdilo, da so imeli spolni odnos izven partnerskega razmerja. Raziskovalci so še ugotovili, da pri tistih, ki so spolni odnos izven partnerske zveze že imeli, so v zadnjih 12 mesecih imeli več spolnih partnerjev (Seles 2008, 28).

Hrvaška univerza v Zagrebu je naredila raziskavo med študenti, ki so jim zastavili 22 vprašanj o njihovi spolnosti, dojemanju le-te ter partnerskih odnosih (Bijelić in drugi 1997, 229). Rezultati so pokazali, da je slabih 70 odstotkov vprašanih monogamnih, ostalih 30 odstotkov pa sebe obravnava kot poligamne (Bijelić in drugi 1997, 231). Raziskava ni bila tako natančna, da bi lahko podala podatke ali je poligamnost razumljena v fizičnem (spolni kontakt) ali čustvenem (platonška zveza) smislu. Raziskava je še pokazala večjo svobodo poligamno usmerjenih, v smislu večje odprtosti o temah, povezanih s partnerstvi (Bijelić in drugi 1997, 231–232).

Hrvaška raziskava se sicer razlikuje od ostalih raziskav, ki jih omenjam v tej magistrski nalogi, saj je bila narejena na zelo majhnem vzorcu študentov (za razliko od nemške obsežne raziskave). Na drugi strani se lahko predvideva, da je odstotek študentov, ki se opredeljujejo kot poligamne, bolj nagnjen k večjemu številu spolnih partnerjev. Slednje je povezano tudi z večjim številom partnerskih zvez in njenimi prehodi.

Poleg raziskave spolne nezvestobe, so raziskovalci začeli raziskovati tudi čustveno nezvestobo. Raziskava ameriških avtoric Brandove, Markeyeve, Millsove ter Hodgesove je pokazala, da 76 % anketiranih odgovorilo, da spogledovanje ter izmenjavanje občutkov štejejo za nezvestobo (Brand in drugi 2007, 106).

Buss (1995, 8–10) je oblikoval novo raziskavo na temo čustvene in spolne nezvestobe. Ženske in moški so bili primorani označiti, katera izmed oblik jim predstavlja več stresa in nezadovoljstva. 83 % žensk je izbralo, da je zanje bolj stresna čustvena nezvestoba, medtem, ko so moški v večini odgovorili, da jim večji stres predstavlja spolna nezvestoba. Do podobnih rezultatov so prišli tudi Abraham, Cramer, Fernandez ter Mahler (2001–2002, 337–348), ko so delali raziskavo na 191 anketirancih (med Afriškimi Američani ter belimi ženskami in moškimi). Rezultati so pokazali, da je za ženske veliko bolj stresna čustvena nezvestoba, ter za moške spolna.

Whitty in Quingley (2008, 11–17) sta na Univerzi v Severni Irski naredili raziskavo o dojemanju nezvestobe med ženskim in moškim spolom. V raziskavi je sodelovalo 112 študentov psihologije; od tega 55 % žensk in 45 % moških. Raziskava je pokazala drugačnost med spoloma glede dojemanja nezvestobe. Ženske dojemajo nezvestobo, kot tisto dejanje, kadar pride do čustvene navezanosti, moški pa takrat, ko pride do spolnosti. Avtorici sta tudi ugotovili, da ženske verjamejo, da moškim čustvena navezanost ni potreba, da pride do spolnega odnosa, medtem ko moški verjamejo, da ženska vara, kadar so čustveno navezane.

Rezultati kvantitativnih empiričnih raziskav prikažejo numerične rezultate, ko poskušamo odgovoriti na vprašanja, kako pogosto, koliko in kako dolgo. V tej delu magistrske naloge smo na podlagi narejenih kvantitativnih empiričnih raziskav, pridobili podatke o številu spolnih partnerjev, odstotkih nezvestobe in paralelnih zvezah. Na podlagi teh rezultatov lahko predvidimo razvoj trenda spolnega vedenja ljudi. Samo število spolnih partnerjev pa ni nujno povezano z varanjem. Varanje se nanaša na »dodatnega« spolnega partnerja, tj. partnerja zunaj stalne zveze. Glede na zgoraj omenjene raziskave imajo ljudje v povprečju večje število spolnih partnerjev. Predvsem pri najmlajši generaciji (ki je tudi fokus tega magistrskega dela) narašča odstotek izkušenj, ki so jih imeli s paralelnimi zvezami.

4 EMPIRIČNI DEL

4.1 Opis raziskovalnega vprašanja

V empiričnem delu raziskave bom ugotavljala *kakšen pomen ima varanje (spolna in nespolna nezvestoba) med mladimi in kako je le-to povezano z njihovimi partnerskimi odnosi?*

Empirični podatki velikih kvantitativnih raziskav nam ponujajo možnost vpogleda v sistemsko opremljene rezultate spolnega vedenja ljudi. Empirične kvantitativne raziskave, ki sem jih opisala v prejšnjem poglavju narekujejo trend večanja števila spolnih partnerjev in povečanja števila izkušenj nezvestobe (oziroma paralelnih zvez). Ne podajo pa nam sociološke razlage teh dejanj. Magistrska naloga bo skušala na malem vzorcu respondentov razumeti kako se spreminja pomen partnerskih zvez med mladimi.

Na podlagi študije zbranega gradiva in poglobljenih intervjujev, ki sem jih opravila z desetimi respondenti, bom skušala pokazati, kakšni so partnerske zveze danes, zakaj pride do varanja, ali do ne-varanja. Zanimalo me je, ali je to pogojeno s spreminjanjem pomembnosti zvez in odnosov med mladimi. Glede na vse večje število spolnih partnerjev in partnerskih zvez v kateri so mladi ljudje, bom raziskovala ali lahko na vzorcu mojih udeležencev zaznamo pojav serijske monogamije, tj. prehajanje iz zveze v zvezo kot eno izmed posledic današnje nezvestobe,

Manjše število anketiranih pa mi ne dovoljuje, da bi izsledke raziskave posplošila na širšo populacijo (na vse osebe, ki so trenutno v partnerski intimni zvezi).

4.2 Uporabljena metoda

Kot metodo zbiranja podatkov, sem uporabila polstrukturirani poglobljeni intervju, saj mi je le-ta omogočil spoznati zakaj se nekaj dogaja in kako; predvsem kakšno je človekovo doživljanje partnerskih zvez. Bistvo le-tega je, da posameznik opiše svoje misli, kot jih je imel v času odgovarjanja (Mohorko in Hlebec 2013, 75). Izbranim udeležencem sem postavljala vprašanja, ki so se držala iste teme, morda pa se je vrstni red le-teh pri posameznikih menjal.

Pri iskanju ustreznih udeležencev nisem imela težav, kljub temu, da je tematika precej intimna in zahteva veliko odkritosti samega respondenta. Dostop do končnih udeležencev sem si pridobila preko zdajšnjih poznanstev, ki sem jim toliko zaupala (in oni meni), da bodo njihove informacije res iskrene ter podatki pri meni varni.

4.3 Opis vsebinskega načrta analize

V polstrukturiranih poglobljenih intervjujih sem se osredotočila na posamezne sklope teme, ki se nanašajo na predhodno uporabljeno teorijo. S postavitvijo več različnih vprašanj (glej Prilogo A – Načrt intervjuja) sem poskušala zaokrožiti bistvo vsakega sklopa, na podlagi katerega bo potekala tudi analiza podatkov:

- Pomen monogamije
- Pojem nezvestobe
- Izkušnje nezvestobe

4.4 Opis metodološko – tehničnega poteka analize

Za raziskavo, ki je potekala v mesecu juliju in avgustu 2017, sem izbrala deset intervjuvancev med 20. in 35. letom starosti. Med njimi je bilo pet moških in pet žensk. Od tega je ena ženska poročena, dve sta trenutno v zvezi in ena je samska. Trije moški so v zvezi, ter dva uživata samski stan. Udeležencev intervjuja je bilo malo, saj je za kvalitativno analizo značilno majhno število primerov. Moj cilj je bil izvedeti čim več o posameznih primerih, zato sem vključila tako moške kot ženske osebe.

Za izvedbo intervjuja sem vnaprej pripravila seznam vprašanj, ki so zajemala vse prej opredeljene sklope. Večinoma so bila vprašanja enaka za vse intervjuvance, so se pa nekatera podvprašanja razlikovala. Ker vse informacije, ki so jih posredovali udeleženci niso bile ključnega pomena, sem morala respondente voditi k stvarem, ki so pomembne za mojo magistrsko nalogo.

Intervjuji so potekali v sproščenem okolju, kjer so se intervjuvanci počutili udobno in so odkrito odgovarjali na moja vprašanja. Pred začetkom intervjuja je vsak udeleženec dobil v podpis Izjavo o varovanju osebnih podatkov, ki sem jo priredila po spletnem portalu IKA

(priloga). Pred začetkom vprašanj, sem vsakemu opisala namen mojega projekta ter njihovo vlogo pri tem. Po kratki predstavitvi sem začela intervju s preprostimi vprašanji. Med potekom intervjuja sem sodelovala le toliko, da sem postavljala vprašanja ter podvprašanja ter občasno prikimavala in soglašala odgovorom udeležencev. Svojim udeležencem sem pustila veliko maneverskega prostora za njihove odgovore in jih vmes nisem prekinjala. Povprečni intervju je trajal eno uro, saj intervjuvancev nisem želela zadrževati predolgo, kar bi lahko prineslo napačni učinek na njih ter na rezultate.

Za tehnično sredstvo sem uporabila mobilni telefon, tako da sem s pomočjo tovrstne snemalne tehnike posnela vse intervjuje udeležencev. Poleg snemalne tehnike sem si zraven vsakega intervjuja tudi pripisovala posamezne odgovore, posebnosti, občutke, ki sem jih zaznala pri udeležencih. Na koncu sem kar nekaj časa porabila za prepis intervjujev. Drugi del analize pa je bil deskriptivni del analize zbranega materiala. Vse zbrane intervjuje sem v celoti prebrala, se z njimi dobro seznanila in si ponovno določila glavne teme, ki so bile uporabljene v intervjujih ter določile pojme, ki so pomagali pri analizi. Prvi del odgovorov sem analizirala s pomočjo programa PSPP, ki omogoča statistično analizo podatkov (Slovensko izobraževalno omrežje 2017). Tako sem pridobila neko statistiko svojih intervjuvancev. V zaključku sem analizirala sama besedila in jih interpretirala glede na moje raziskovalno vprašanje ter problemske sklope.

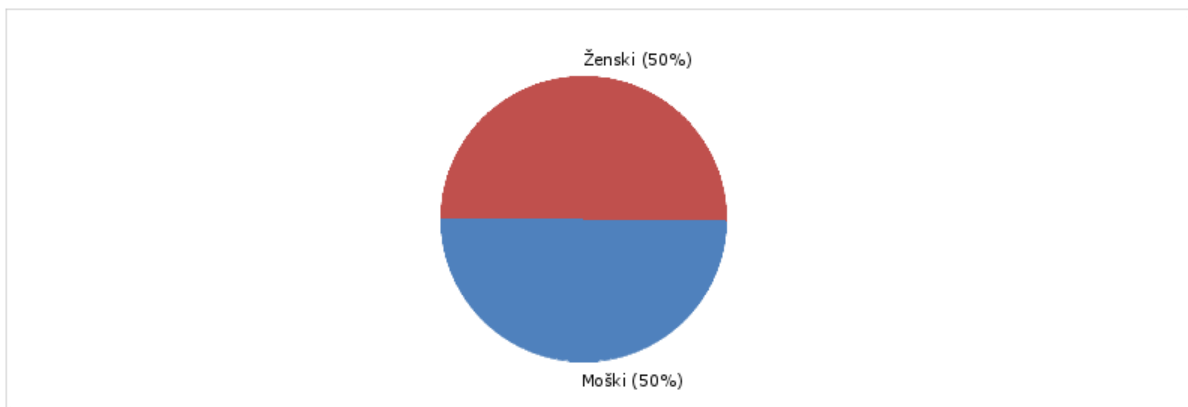
4.5 Analiza empiričnih podatkov

4.5.1 Kvantitativna analiza zbranih podatkov

Statistična analiza s pomočjo programa PSPP je pokazala naslednje rezultate:

Graf 4.1: Delež udeležencev glede na spol

Spol: (n = 10)

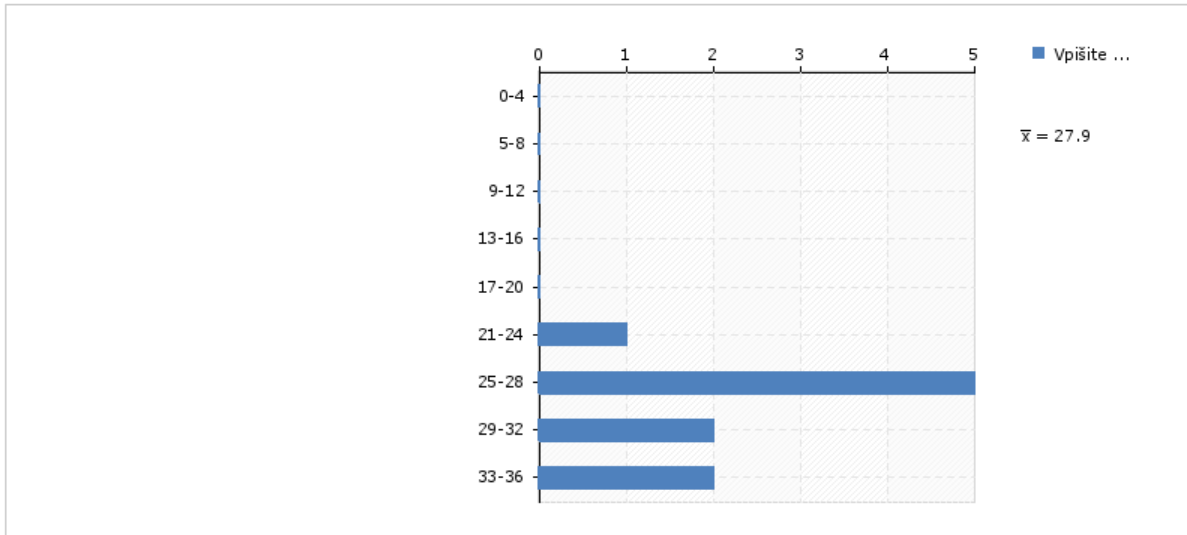

Vir: Štubler (2017).

Pri raziskavi je sodelovalo pet moških in pet žensk.

Graf 4.1: Starost udeležnih

Starost (n = 10)

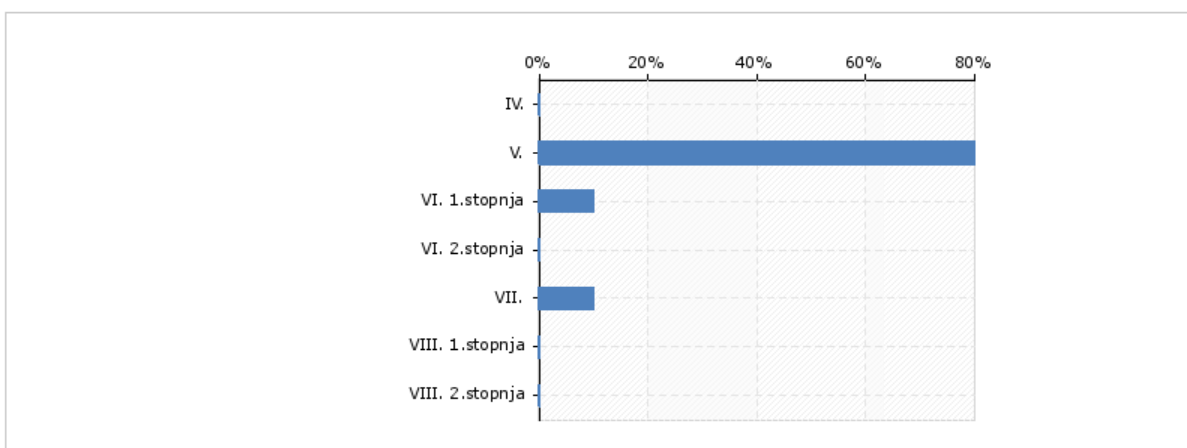

Vir: Štubler (2017).

Udeleženi so bili stari med 20. in 35. letom starosti. Povprečna starost je 27,9 let.

Graf 4.2: Izobrazba udeležnih

Dosežena stopnja izobrazbe (n = 10)

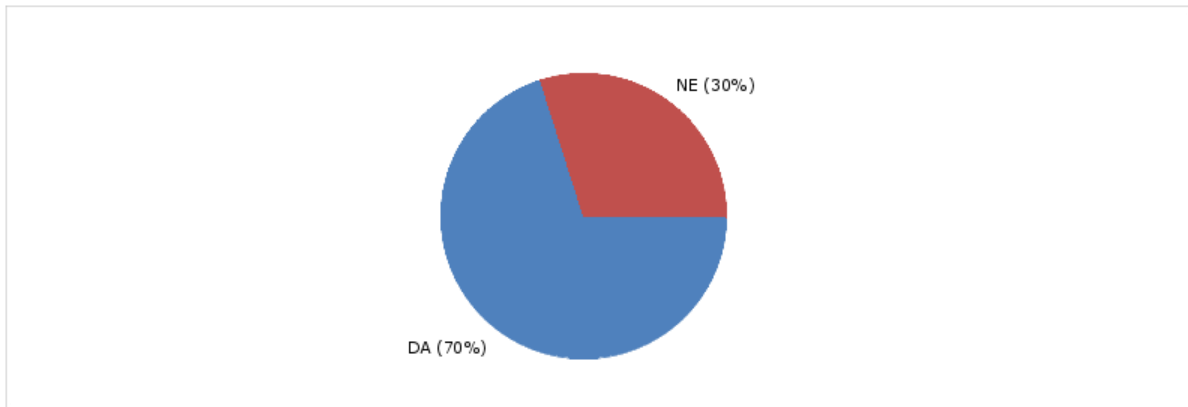
Vir: Štubler (2017).

Udeležence svoje raziskave sem vprašala po njihovi izobrazbi. Osem udeležencev je imelo V. stopnjo izobrazbe (gimnazijsko, srednje poklicno – tehniško izobraževanje, srednje tehniško

oziroma drugo strokovno izobraževanje), en intervjuvanec je imel VI. stopnjo, zadnji med njimi pa VII. stopnjo (univerzitetni program).

Graf 3.4: Vprašanje partnerske zveze

Ali si trenutno v zvezi? (n = 10)

Vir: Štubler (2017).

Vsem desetim udeležencev je bilo postavljeno vprašanje o njihovem trenutnem stanju. 70 % ali sedem udeležencev je trenutno v zvezi, medtem, ko so trije samski (ena ženska in dva moška).

4.6 Sprejemanje monogamije in število spolnih partnerjev

Z intervjuvanci sem se pogovarjala o pomenu besede monogamija.

Večina intervjuvancev je vedela kaj beseda monogamija pomeni in sicer lahko bi zaokrožila njihove odgovore v en stavek: »Monogomija pomeni, da si spolno aktiven samo z eno osebo naenkrat, svojim partnerjem.« (Oseba 9, 24)² 50 % udeleženi meni, da je monogamija naravna in normalna (dve ženski ter trije moški). Ena izmed udeleženk je zatrdila, da je monogamija logična, normalna in pričakovana; saj kot pravi: »Tako so nas vzgojili.« 40 % ali dva moška in dve ženski, jih meni, da monogamija ni naravna, vendar je normalna

² Številke v oklepaju za imenovanimi osebami, predstavljajo starost respondentov

(pričakovana). Ena udeleženka pa trdi, da monogamija ni naravna in ni normalna. Od večine udeležencev sem dobila odgovor, da je monogamija nekaj »kar mora biti«, če želimo, da zveza obstoji.

Vsi respondenti so odkrito govorili o številu spolnih partnerjev, saj raziskave potrjujejo naraščanje števila le-teh, prevsem pri predstavnicah ženskega spola. Analiza rezultatov je pokazala, da so ženske v povprečju imele devet spolnih partnerjev, kar je višje od predstavljenih raziskav v teoretičnem delu. Rezultatu botruje dejstvo, da sta dve izmed respondentk imeli precej veliko število spolnih partnerjev (20 ter deset partnerjev), na drugi strani pa je ena udeleženka imela »le« dva spolna partnerja. Moško povprečje je pet spolnih partnerjev, kar je nižje od evropskega povprečja. Najvišje število partneric je osem in najmanj so tri. Je pa pomemben podatek, da lahko ravno pri udeležencu, ki ima najmanjše število spolnih partneric, zasledimo še sedaj trajajočo paralelno zvezo.

4.7 Definicija nezvestobe

Vprašanja so se nanašala na pojem nezvestobe; kaj za udeležence predstavlja nezvestoba, katera izmed oblik nezvestobe jim predstavlja več stresa.

Sedem ljudi si pod nezvestobo najprej predstavlja spolno nezvestobo / intimno varanje. Na spolno nezvestobo pomisli malo več moških kot žensk (štiri proti trem), na drugi strani pa si več žensk pod nezvestobo predstavlja prav čustveno nezvestobo.

Moje podvprašanje je bilo, katera izmed oblik nezvestobe se jim zdi hujša / bolj stresna. Ženske so prednjačile v odgovoru, da hujšo obliko nezvestobe predstavlja čustvena nezvestoba (bolj kot spolna), saj kot je povedala ena izmed njih: »Sicer bi se težko odločila ali je hujša spolna ali čustvena nezvestoba, ampak sem pa prepričana, da bolj prizadene čustvena nezvestoba – saj so tukaj vmešana čustva. Intimno oziroma spolno varanje še preboliš, če se ti to zgodi, ko pa so enkrat vmes čustva, se stvar zakomplicira ...« (Oseba 1, 29) Na drugi strani pa moške (v večini) bolj prizadene spolna nezvestoba, misel, da si nekdo »deli« tvojo partnerko (v mojem primeru udeležencev so bili vsi heteroseksualno usmerjeni) na najbolj intimno možen način, je boleča misel.

Tudi na vprašanje: »Kaj bi naredili, če bi izvedeli, da vas vaš partner vara?« bi 70 % intervjuvancev oziroma štiri ženske ter trije moški, zvezo prekinili. Medtem, ko bi samo ena

ženska in dva moška poskušala zvezo rešiti. Glede na analizo so ženske so tukaj »bolj zamerljive«, ki ne bi odpustile, da jih njihov partner na kakršnikoli način prevara. Udeleženka je povedala: »Ko imam v mislih, da me partner vara s tretjo osebo, potem vem, da tukaj ni možne poti za nadaljevanje. Očitno mu jaz nisem dovolj. In ko je enkrat porušeno zaupanje od tvoje ljubljene osebe, ki ti je govorila, da te ljubi in te hkrati vara ali je prevarala, to zame pomeni konec. Nikoli več ne moreš v celoti pridobiti tega zaupanja nazaj.« (Oseba 2, 25)

Analiza rezultatov je pokazala, da so moški v raziskavi bolj tolerantni do nezvestobe svojih partnerk; saj kot pravi Oseba 8 (31): »Najprej bi želel raziskati, zakaj me je partnerka prevarala. Če je bil to samo spolni odnos s tretjo osebo, bi ji oprostil. Še posebej v primeru, ko gre za dlje časa trajajočo zvezo. Je pa res, da bi se moralo zaupanje graditi od začetka.«

4.7.1 Izkušnje nezvestobe

V tej raziskavi, ima izkušnje z nezvestobo devet od desetih intervjuvancev. Devet izmed njih je varalo svoje partnerje v nekem obdobju zveze (ne trenutno zdajšnje).

Na vprašanje, zakaj je prišlo do nezvestobe, so si razlogi med spoloma precej podobni. Lahko bi jih povzela, da gre za: *z dolgočasnost v zvezi, pomanjkanje intime, iskanje novih vznemirjanj, zanemarjanje s strani partnerja, mladost, težave in kriza v zvezi*. Analiza je pokazala, da moški veliko pomena posvečajo *spolnosti*, in če le-ta ni zadostna oziroma je monotona, je to zelo pogost razlog za nezvestobo. Pri ženskah pa imajo *dolgočasje v zvezi oziroma pomanjkanje pozornosti s strani partnerja, ko se ne počutijo več zaželeni, velik pomen za nezvestobo*.

Vsi primeri so si bili zelo različni, tako med spoloma kot znotraj njega. Ženske varajo predvsem zaradi nezadovoljstva v zvezi, ki je največkrat povezano s pomanjkanjem pozornosti, odtujenostjo partnerja. Na drugi strani pa so moški največkrat nezvesti zaradi pomanjkanja / rutinske spolnosti, zato iščejo spolnost »drugje izven okvirjev«.

4.7.1.1 Ženske izkušnje nezvestobe

Tri od petih deklet so imele spolne odnose s tretjo osebo v času njihove takratne zveze. Dve pa sta se med zvezo »samo« poljubljali s tretjo osebo.

Med predstavnicami ženskega spola je bila oseba, ki je imela več kot enega spolnega partnerja (tri) tekom takratne partnerske zveze. Nezvestoba je trajala pol leta. Glede na njeno pričanje, je pravzaprav šlo za iskanje samega sebe in hkrati preizkušanje samega sebe. Bila je mlada (22 let) in gnala jo je želja po novosti, vznemirjanju, kemiji, ki je pri stalnem partnerju ni dobila. Usklajevanje med vsemi fanti ji ni predstavljajo težav, saj kot mi je zaupala: »Šlo je za sprotno usklajevanje, brez vnaprej postavljenih načrtov. Fantu sem se zlagala, da sem dlje v službi/šoli ali pri prijateljici, pa sem se dobila s katerim izmed fantov. Takrat sem gledala le nase in na svoj užitek.« Svojih dejanj ni obžalovala, saj se je posledic zavedala, vendar jo to ni oviralo pri nadaljnjih dejanjih. Zadovoljevanje samega sebe je tukaj imelo prednost, in tako ni z nobenim od svojih spolnih partnerjev zvezo nadaljevala. Pomemben ji je bil zgolj užitek in zabava. Nezvesta je bila samo v eni zvezi, kasneje tega ni ponovila, saj se danes zaveda, da z varanjem ne »prideš daleč«. Meni, da če danes želim imeti resno zvezo, se moraš varanju odpovedati. Danes, ko je odrasla ženska pri 29 letih, na nezvestobo oziroma partnerske zveze gleda drugače; stvari, ki so jo motile v prejšnjih zvezah (želja po novostih, vznemirjanju) skuša poiskati v tej zvezi, tako da sama veliko sodeluje s partnerjem skozi komunikacijo, izpovedovanjem njunih želja (komunikacije pri prejšnji zvezi ni imela) in da skupaj delata na uresničevanju zadovoljstva.

Ena izmed udeleženk, ki je sedaj poročena, je bila spolno nezvesta pri dveh zvezah. Prva nezvestoba je izhajala iz partnerjeve nezmožnosti intimnega življenja (zdravstvene težave), kar je bilo za 20–letnico ključnega pomena. Vzporedno razmerje je trajalo dva meseca in partner je za to izvedel. Kljub izredni čustveno – inteligentni zvezi, jo je kasneje prekinila. Partner ji ni dal osnovnega intimnega in predvsem spolnega življenja, ki ji je izredno pomemben. Druga nezvestoba pa se je zgodila v sedemletni zvezi (zadnje tri leta je poročena). Na vprašanje, zakaj je prišlo do varanja, sem dobila naslednji odgovor: ...«V nekem trenutku v drugi osebi najdeš tiste vrline, ki jih pri svojem partnerju ne dobiš. Potrebuješ nekaj novega, saj te partner obravnava kot samoumevno. Ženske pa vedno hrepenimo po komplimentih, razvajanju,... In takrat tudi ti začneš svoj čas posvečati drugi osebi.» (Oseba 3, 33) Vzporedno spolno razmerje je trajalo pet mesecev, z dogovorom, ki sta ga sklenila s to osebo. Ta oseba je bila popolno nasprotje partnerja, ki ga ima doma. V prvi vrsti je šlo za druženje in

njegovo izkazovanje pozornosti. Usklajevanje družinskega in »postranskega« življenja ji ni predstavljajo večjih težav, saj je uporablja izgovore, kot je dolgo delo v službi, druženje s prijateljicami,... da je čas posvetila drugemu partnerju. Pet mesec, kakor je trajala nezvestoba, je dovolj dolga doba, da človeka približno spoznaš. Po tej dobi je ugotovila, da njen partner ni popoln, vendar je večino tistega, kar je pomembno za realno življenje. Z osebo, s katero je varala je imela neverjetno spolnost (kakršne pri partnerju morda nikoli ne bo imela), vendar spoznava, da so v življenju pomembne vrednote, ne le zanjo, temveč tudi za otroka. Nezvestobe ni obžalovala – saj na le-to gleda kot na neko prelomno točko, ki ji je odprla oči. Žal ji je samo to, da je trajalo tako dolgo, saj se v tem obdobju na osebo že nekako navežeš. Mož za njeno prevaro ni izvedel. Pri osebi 3 je bolj kot pri ostalih respondentih ugotovljeno bolj liberalno razmišljanje, glede posledic, če bi izvedela, da jo je partner prevaral. Razloži: »Ne vidim velikega problema v nezvestobi. Problem bi bil, če bi se partner čustveno navezal na to osebo, posvečal njej več časa kot meni in bi najin odnos trpel. Menim, da ljudje nismo rojeni za monogamijo, ampak je vse stvar dogovora. Na začetku zveze si postaviš meje, neki dogovor, da se kasneje partnerja ne bi prizadela.« Težave v spolnosti, so skupna značilnost nezvestobe, ki sta se zgodili v trenutni in prejšnji zvezi. Nezačudenost s spolnostjo v prvi zvezi, se je preneslo na nezadovoljstvo na celotno zvezo, zato je s partnerjem prekinila. Ta razočaranost jo je gnala k iskanju novega partnerja. Tudi v trenutni zvezi je bila nezvesta med drugim tudi zaradi (dolgočasne) spolnosti, in to je dobila pri drugi osebi. Kljub vsemu, se je intervjuvanka osredotočila na druge pozitivne stvari, ki jih ima v trenutni zvezi in nima (trenutno) potrebe, želje ali poguma po tem, da bi poiskala novega partnerja in posledično končala s trenutno zvezo oziroma zakonom.

Tretja intervjuvanka, ki je bila poročena skoraj 12 let, je bila nezvesta samo enkrat – eno noč. Partner, s katerim je preživela 12 skupnih let, je vseskozi imel paralelne zveze, za katere je izvedela malo proti koncu 12. leta zveze. Sama je bila nezvesta eno noč, kot posledica nezadovoljstva v zvezi. To je opisala kot: »Težko je, ko si v zvezi in si hkrati osamljen. Ko se počutiš zanemarjenega in si le želiš, da si te nekdo želi.« (Oseba 5, 35) Kljub eni noči, je spoznala, da je naredila napako, saj je tovrstno dejanje proti njenim načelom in vrednotam. Le-to ji je dalo povod, da zvezo s partnerjem prekine in gre dalje. Partner ni nikoli izvedel za njeno nezvestobo. Zakon je končala in si čez nekaj časa poiskala novega partnerja. Novega partnerja si je našla po polletnem premoru, kar sama priznava, da gre za precej kratko obdobje. Zaupala je: »Nisem želela biti sama. Sploh sedaj, ko sem stara 35 let, si ne želim, da bi ostala sama. Po zelo kratkem času sem spoznala nekoga in se odločila, da tvegam. Tvegam

v smislu, da se ne bi propadli zakon »ponovik« Vendar je občutek ponovnega zadovoljstva premagal in v zvezi vztrajam še sedaj.« Tudi v sedanji zvezi (ki traja drugo leto), na trenutke občuti nezadovoljstvo, ki ga je čutila v prejšnjem zakonu, vendar jo ne »prepriča«, da bi morda sedanjega partnerja prevarala ali končala zvezo. Intervjuvanka stremi k temu, da se bo za zvezo potrudila, v kolikor bo dobila to nazaj.

Dve intervjuvanki, sta bili nezvesti na podlagi druženja ter poljubljanja. Gre za razmeroma mladi intervjuvanki, ki sta si nezvestobo »privoščili« v mladih letih, ko naj bi se človek iskal. Oseba 2 (25) je partnerja prevarala na zabavi s tem, da se je poljubljala z drugim. Kot sama razloži: »V bistvu s fantom nisva imela krize, samo po treh letih zveze postanejo stvari monotone. In takrat se je našel fant, s katerim sem se poljubljala, saj sem si želela poskusiti nekaj novega.« Priznava še, da je hitro ugotovila, da ji skakanje iz zveze v zvezo ne ustreza in že poljub ji je povzročil toliko slabe vesti, da je čez čas s fantom (ki ga je prevarala) tudi končala. Njen partner je za nezvestobo tudi izvedel.

Druga ženska intervjuvanka (Oseba 4, 25) pa je bila v zvezi slabo leto, ko je dva tedna istočasno imela partnerja predvsem za druženje (pogovor). Ta fant ji je nudil pozornost, pogovor, kar pri stalnem fantu ni dobila. Po dveh tednih druženja (in poljubljanja) je stalnega partnerja pustila in začela s tem »novim«. Zveza je trajala dve leti. Prvi fant ji ni nudil, kar si je želela v zvezi (pozornost, skupna druženja), in zato je v razmerje z novim fantom vstopila takoj (v času enega tedna). Ta fant je tudi izvedel na njeno prevaro in bil izjemno razočaran. Sama priznava, da se je zavedala posledic in kaj njeno dejanje prinaša, vendar je mislila samo nase. Na drugi strani je tudi sama bila prevarana na začetku trenutne zveze, pri kateri vztraja že tretje leto. Pravi, da jo je na začetku zveze fant prevaral, vendar mu je oprostila. Razloži: »Fant me je prevaral za eno noč in sem mu po premisleku oprostila. Želela sem dati priložnost novi zvezi. Če pa pomislim, da bi me prevaral sedaj – po treh letih zveze pa mu vsekakor ne bi oprostila.«

Pri dveh od petih intervjuvank, partner za nezvestobo ni nikoli izvedel. So se pa strinjale, da bi bil partner ob odkritju prizadet. Pri vseh treh, kjer so partnerji izvedeli za njihovo nezvestobo, je prišlo do razpada zveze; ena izmed njih je zvezo nadaljevala z »novim« fantom, dve pa sta zvezo prekinili sami.

Za predstavnice ženskega spola je značilno, da so bile nezveste zaradi pomanjkanja čustvene in spolne zadovoljitve oziroma pozornosti, ki jo niso prejeli od svojih partnerjev. Varanje je pravzaprav iskanje bolj stabilne ter zadovoljujoče zveze, kar je povezano s serijsko

monogamijo, tj. možnost prehajanja od ene k drugi zvezi. Vse udeleženke so si po razpadli(h) zvezi (zvezah) poiskale novo zvezo, saj so želele poiskati zadovoljstvo (oziroma to, po čemer so hrepenele v prejšnjih, razpadlih zvezah). Pojav serijske monogamije je zaznaven, nezvestoba pa je vplivala na tri intervjuvanke, ki so po razkritju zvezo prekinile.

4.7.1.2 Moške izkušnje nezvestobe

Štiri od petih intervjuvancev je imelo paralelno zvezo v času trajanja takratne ali zdajšnje stalne partnerske zveze. Pozitivno presenečenje tekom intervjujev je bilo, da tudi moški odkrito govorijo o svojih težavah v zvezi ter ne nazadnje tudi o samem varanju in izkušnjah.

Glede na analizo podatkov, ne moremo potegniti moškega vzorca varanja, saj se primeri razlikujejo od posameznika do posameznika.

Oseba 10 (25) je vztrajal v zadnji zvezi tri leta, v kateri je bil prevaran on in sam je varal. Takratna partnerica, ga je v zvezi prevarala po letu dni zveze, vendar, ker je bila to ena noč, je partnerici oprostil, saj ni želel prekiniti zveze. Po letu in pol zveze, je le-ta postala precej ohlapna; takratna partnerica ni kazala volje za skupno druženje, v zvezi so se pojavile težave. Naš intervjuvanec je takrat spoznal dekle, s katero se je družil tri tedne. Ta paralelna zveza je vključevala tako pogovore kot spolno druženje. Intervjuvanec pravi, da je po treh tednih spoznal, da nezvestoba ni nekaj kar bi rad počel, imel je slabo vest in želel je zgladiti stvari s takratno partnerico. Partnerica je za varanje izvedela, vendar sta zvezo ohranila. Nadaljnje leto in pol je bila zveza več ali manj uspešna, dokler ni bila takratna partnerica ponovno nezvesta in to je bil razlog za prekinitev zveze. Oseba 10 pove: »Zaradi varanja sem imel slabo vest in punco s katero sem varal nisem želel začeti resne zveze, bila je samo prehodno obdobje, čeprav si je ona želela nadaljevanja.« Razloži, da je bila njegova nezvestoba neplanska in splet okoliščin. Šlo se je predvsem za spolno zabavo in druženje. Po treh tednih vzporedne zveze je končal nezvestobo in se posvetil partnerici še leto dni. Na koncu je bil ponovno prevaran s strani te osebe. Nadaljuje: »Za varanje se vedno lahko najde prilika, samo pomembno je kako bo človek reagiral. Sam sem podlegel.«

Sam je nezvestobo izredno obžaloval, saj ni želel nikogar prizadeti, čeprav je bil prizadet sam. Razmišlja v smeri, da je s »pomočjo« varanja, partnersko »odrasek« in na le-to sedaj gleda drugače. Ravno zato, svojih dejanj ne želi več ponoviti, saj meni da resna zveza potrebuje dva enakopravna človeka s skupnimi cilji in močjo, da se bosta za te cilje borila.

Primer dolgotrajne partnerske zveze in varanja je imela Oseba 8 (31), ki je odkrito spregovorila, kaj se lahko zgodi, ko zveza preide v krizo. Po petih letih zveze je le-ta prišla v krizo, kjer partnerja nista našla skupnih točk. Priznava: »Bilo je težko obdobje v zvezi, s punco sva živela po svoje, nisva se družila, nisva si bila sorodna, brez skupnih interesov,...zveza je bila medla in brez veselja. In seveda, brez spolnosti. Takrat sem si želel popestritve in nekoga, da mi vlije dobro voljo.« Oseba 8 je znotraj trenutne (še trajajoče) zveze začela z »novo« zvezo, ki je trajala dva meseca. Dvomesечna paralelna zveza je bila posvečena predvsem spolnosti in zabavi. Izpolnitev spolnih želja in neobremenjenost sta bili zadoščenje, ki ga »doma« ni dobil. V dveh mesecih je izkusil svobodo, srečo in zadovoljstvo. Svoje »domače« in »novo« stanje je uspešno usklajeval, saj je bila takrat njegova partnerka zaradi službenih obveznosti precej odsotna. Po obdobju dveh mesecev, se je izkazalo, da oseba mora imeti še marsikaj drugega, kot lahko da intima in spolnost. Potrebne so lastnosti kot so *odgovornost, zanesljivost in ljubeznivost* in le-te je našel pri dolgoletni partnerici. Za nezvestobo ji je povedal, saj se je zavedal, da je bil sebičen. Prav tako, je izvedel, da ga je tudi partnerica prevarala. Po temeljitem pogovoru sta se odločila zvezo nadaljevati in jo nadaljujeta še danes. Zaveda se, da je nezvestobe danes vse več in veliko zvez je prišlo do te stopnje, ko niso več poglobljene; pravega kvalitetnega druženja ni več in iščeš uteho drugje.

Moška ugotavljata, da njuna nezvestoba ni bila upravičena in da bi se danes odločila drugače; morda zvezo prekinila in čez čas poiskala novo partnerko.

4.7.1.3 Nadaljevanje paralelne zveze

Oseba 6 (27) ter Oseba 9 (24) sta primera moškega spola, ki sta v partnerski zvezi. Ena zveza traja leto in pol ter druga sedem let. Obe osebi pa imata poleg stalne partnerske zveze, že nekaj časa trajajočo sočasno zvezo. Oseba 6, ki je v zvezi sedem let, ima leto in pol občasna srečanja s tretjo osebo. Na drugi strani pa ima Oseba 9, ki je v zvezi leto in pol, en mesec trajajočo paralelno zvezo. Skupni razlogi za nezvestobo pri obeh udeležencih so naslednji: *monotonost, nerazumevanje, pomanjkanje skupnih dogodkov, pomanjkanje spolnosti*.

Obema je skupno tudi to, da nezvestoba ni bila planirana.

Oseba 6 pravi, da se je nezvestoba zgodila z osebo, s katero se je družil, pogovarjal in zaupal. Kasneje je prišlo do spolnih srečanj, ki trajajo še danes. Nadaljuje: »Po nekem času, postane zveza monotona in iščeš nekaj novega. In to lahko dobiš le z novo osebo.« Priznava pa, da se

lahko zgodi, da tudi pri tej »novi osebi« kmalu zapadeš v monotonost. Srečanja z osebo se dogajajo v povprečju enkrat tedensko, največkrat neplansko. Največkrat uporabljeni izgovor je *dolgo delo v službi, pomoč prijateljem*,...Nadaljuje, da zaradi tega ne zanemari stalne zveze, le ko ima prosti čas, ga posveti sočasni partnerici. »Zmenki« so naključni.

Oseba 9 se dobiva s »sočasno« punco približno dvakrat tedensko, odvisno od njene in njegove časovne razpoložljivosti. Največkrat gre za spolna srečanja, medtem, ko se veliko »druženja« v smislu tipkanja ter klicanja po telefonu dogaja čez dan. Srečanja uskladiata tako, da se »zadržita« v službi in prosto urico ali dve posveti njima. Pri osebi 9, je partnerka (v trenutni zvezi) izvedela za njegovo nezvestobo. Partnerka ni prekinila zveze, v zameno, da intervjuvanec preneha s paralelnim razmerjem. Vendar se to do danes ni zgodilo. Razloži mi: »Grdo rečeno, vendar sem povedal partnerki kaj me moti pri najini zvezi...in mogoče sem ji z drugo zvezo to še bolj pokazal. Čeprav ne na najlepši način. Mogoče z nekim upanjem, da bo zveza napredovala, saj med nama so čustva. Vendar se bojim, da ne.«

Oba fanta sta si soglasna, da jima za nezvestobo ni žal. Oseba 6 razloži: »Ni mi žal za nezvestobo, čeprav me včasih muči. Nisem iz kamna. Vem, da kar delam ni prav in ni fer do moje partnerice. Sedaj, ko varanje traja že nekaj časa, ne gre le za spolno nezvestobo, ampak so vmes tudi čustva.« In nadaljuje, kaj mu je pri tej osebi najbolj všeč: »Zagotovo pa je intimnost, ki jo imam s to osebo, tisto, kar mi največ pomeni oziroma kjer se lahko najbolj sprostim. Tej osebi tudi zaupam in veliko se pogovarjava. Zavedam pa se, da to ne bo smelo trajati v nedogled.«

Oseba 9 nadaljuje: »Za nezvestobo mi ni žal, vem da pri tej zvezi (stalni) ne dobim vsega kar si želim. Oziroma sem se zveze naveličal. Kljub temu pa še vedno vztrajam. Težava pri meni je bilo predvsem »dušenje« trenutne punce in moral sem narediti korak vstran. Nezvestobe ne obžalujem, ne obžalujem svojih dejanj – obžalujem to, da sem nekoga prizadel.«

Intervjuvanca se tudi strinjata, da nezvestoba ne more trajati v nedogled. Pri intervjuvancu z dlje časa trajajočo zvezo, lahko ugotavljamo, da je zveza po daljšem obdobju prišla v krizo in pot rešitve, ki jo je našel, je bila v drugi osebi in se je kazala v paralelni zvezi. Na drugi strani pa intervjuvanec s krajšo zvezo že sedaj meni, da ta zveza ne bo obstala. Prav tako, pa si ne želi resne zveze s trenutno »tretjo« osebo. Na začetku nezvestobe je bil »določen« dogovor o intimnih srečanjih, brez čustev.

Primera pokažeta, da se nezvestoba vedno zgodi iz nekih razlogov (kakor je ugotavljala tudi Seleseva s svojo raziskavo 2007), ki največkrat izhajajo iz nezadovoljstva.

Na vprašanje: »Kaj bi naredil, če bi izvedel, da te partner vara / ali je prevaral?«, sta si intervjuvanca mnenja, da bi tako zvezo prekinila. Paradoksalno je mišljenje, da ljudje delamo določeno stvar, ki ni »družbeno popolnoma sprejemljiva« in hkrati nočemo, da se to dogaja nam. Eden izmed njih razloži: »Ne želim biti prevaran, eno je, da to delam jaz, samo ne želim, da se to dogaja meni«.

Pri intervjujih me je zanimalo, kaj je tisto, kar jih žene do nezvestobe, kakšni so občutki in izkušnje. Oseba, ki ima dlje časa trajajočo zvezo je povedala: »Gre za pozitivne izkušnje – z moje ter njene strani. Ko sem s to osebo sem zadovoljen in srečen in takrat ne mislim na nič. Ne razmišljam o težavah, o slabih stvareh, ampak samo uživam. Mislim, da pri sedanji partnerki ne bom nikoli dobil toliko in takšne intimnosti, kot je dobim pri drugi puncici.«

Oba intervjuvanca sta si mnenja, da bo potrebno z nezvestobo prenehati. Če želiš, da zveza uspe moraš biti del nje; v dobrem in slabem. Eden izmed njih nadaljuje: »Nezvestobo bom prekinil. Pri sedanji partnerki bom poiskal druge prioritete – odgovornost, spoštovanje, podpora,...in se posvetil zvezi. Verjamem, da skakanje iz ene zveze v drugo ali sočasnost ne pelje v stabilno prihodnost.«

Opisana moška primera sta si podobna v tem, da sta ustvarila »novo« zvezo, tekom še sedaj trajajoče »prave« partnerske zveze. Razlikujeta se v tem, da ima eden sedemletno trajajočo zvezo, medtem, ko je drug moški v zvezi »le« leto in pol. Oba sta nazvesta iz razlogov monotonosti, pomanjkanja skupnih lasnosti, spolnosti,... vendar s trenutno (stalno) zvezo ne želita prekiniti. Na sočasno zvezo gledata kot na prehodno obdobje in želita vztrajati v »pravi« zvezi, kljub temu, da morda ni zares prava.

4.7.1.4 Izkušnje ne–varanja ali »Kako je, če ne varaš?«

Med vsemi intervjuvanci, eden izmed njih, ni imel izkušnje varanja. Moški udeleženec je star 25 let, trenutno samski. V svojem obdobju življenja je imel tri zveze, ki so trajale od treh mesecev do dveh let. Razlogi za prekinitev prejšnjih zvez so bili *varanje s strani punce, svojeglavost ter nesporazumi v zvezi*. Kljub temu, da je bil v prvi zvezi prevaran sam in je bil to tudi razlog za končanje zveze, sam ni bil nikoli nezvest.

Pravi: »Če sem videl, da v zvezi ne gre, sem jo raje prekinil in odšel. Nisem želel nobenega prizadeti, saj sem bil sam prevaran. Ko sem izvedel za prevaro punce, sem se počutil slabo in nisem želel, da kdo to izkusi. Zvestoba je pri meni zelo pomembna (če ne ena izmed najpomembnejših vrednost) in tega sem bom vedno držal.«

Partnerica je imela en mesec sočasno zvezo, ki jo je uspešno skrivala. Po prevari, s partnerico ni želel ostati, saj si ne predstavlja kako bi lahko tej osebi ponovno zaupal, kljub temu, da je partnerica z njim želela ostati. Trdno verjame, da, če imaš nekoga rad, boš naredil vse, da ga ne boš prizadel.

Meni, da je odvisno od posameznika oziroma para samega, kje si postavita meje razumnosti in kaj pomeni prekoračitev te meje. Vidi tudi krhkost in medlost današnjih zvez, kjer je pomanjkanje komunikacije in truda. Priznava: »Ko pride do težav v zvezi oziroma do situacij, s katerimi se je potrebno soočiti, veliko ljudi raje odneha ali si najde tretjo osebo in tako skače iz zveze v zvezo. Vendar bežanje ni nikoli rešitev.«

Zaveda se, da je potrebno za uspeh današnje zveze trdo garati; posvečati veliko pozornosti partnerju, mu prisluhni ter delati v obojstranko korist. Če želiš, da zveza uspe – moraš vztrajati.

4.8 Končne ugotovitve

Raziskovalno vprašanje, ki sem si ga postavila na začetku tega raziskovalnega dela, je bilo: *Kakšen pomen ima varanje (spolna in nespolna nezvestoba) med mladimi in kako je le-to povezano z njihovimi partnerskimi odnosi?*

Po lastni raziskavi sem ugotovila, da so današnji partnerski odnosi med mladimi zapleteni. Glede na raziskavo so partnerske zveze šibkejše. Ugotovila sem, da dolžina zveze ni pogojena

z varanjem – oziroma ne glede na dolžino partnerske zveze se varanja dogajajo. Dolga zveza še ni merilo, da bo zveza obstala oziroma, da v njej ni nezvestobe. Na drugi strani pa gre za kratke zveze, ki razpadejo, še preden se lahko razvijejo v svoji polnosti. Pri tistih kratkih zvezah (do treh let) se je pokazalo, da so (prve) težave in nelagodja v zvezi, že zadosten razlog za nezvestobo. Intervjuvanci, se svojih dejanj v večini zavedajo, a ne razmišljajo o posledicah. Na drugi strani pa varajo tudi tisti, ki so dlje časa v zvezi – tudi sedem let, kakor je pokazala lastna raziskava. Največja težava v dolgotrajnih zvezah predstavlja monotonost zveze. Partnerja poznaš do obisti, veš kakšne so njegove potrebe, kako reagira, ... in zveza postane dolgočasna. Takrat se tretja oseba (oziroma oseba izven zveze) prikaže kot bolj zanimiva in privlačna. Ravno faktor dolgotrajnosti zveze, je po dejanju nezvestobe velikokrat odločilen pri vprašanju obstoja zveze. Varanje je tako na eni strani, predvsem povod za razpad šibkejše zveze in poskus iskanja novega partnerja/partnerice in na drugi povod za preoblikovanje obstoječe zveze, tj. varanje (lahko) spodbudi nov dogovor med partnerjema.

Kvantitativne raziskave so podale okvirno število spolnih partnerjev, ki jih ima posameznik v svojem življenju. Slovenska raziskava Bernika in Klavsove (2011) govori o številu spolnih partnerjev za mlado generacijo, ki se gibajo med približno tremi partnerji za žensko populacijo in povprečno osmimi partnerkami za moške. Finska nacionalna raziskava (Kontula 2007) govori o 12 spolnih partnerjih za ženske ter 16 partnerk pri moških (gledano na celotno starostno populacijo). Zaradi majhnega števila vzorca, rezultatov lastne raziskave ne moremo posplošiti na celotno populacijo, lahko pa podamo primerjavo. V moji raziskavi, je imela ženska mlade generacije v povprečju 11 spolnih partnerjev, pri moških je to število pet. Pomembno je dejstvo, da sta pri ženskah močno izstopali dve udeleženci z desetimi in 20 spolnimi partnerji in na drugi strani oseba s podpovprečnim številom spolnih partnerjev (dva spolna partnerja).

Pri moških »majhno« število spolnih partneric pripisujemo daljšim zvezam v primerjavi z žensko populacijo. Pri moških udeležencih sta dve osebi s sedem in osemletno zvezo, pri ženskah pa je to samo ena. Rezultati pa kažejo, da so se ženske močno približale (oziroma jih presegle) po številu spolnih partnerjev, na podlagi česar, lahko oblikujem sklep, da so le-te bolj nagnjene k nezvestobi oziroma serijski monogamiji kot moški. Omarzuva (2012) je s svojo raziskavo podala vrsto vzrokov za varanje, kot so: *pomanjkanje čustvene zadovoljitve, pomanjkanje seksualne zadovoljitve, želja po čustveni potrditvi, po dodatnih spolnih doživetjih, zaljubljenost v drugo osebo, želja po maščevanju*. Do podobnih vzrokov sem prišla tudi pri lastni raziskavi. Ženske so nezveste predvsem zaradi pomanjkanja pozornosti moških,

dolgočasje v zvezi, medtem, ko je primanjkljaj in dolgočasna spolnost prvi razlog za moško nezvestobo.

Glede na podane rezultate lastne raziskave, je malo več kot polovica udeležencev ali pet izmed njih (tri ženske ter dva moška) odgovorilo, da jim za nezvestobo ni žal. Ostalih 44 % ali dva moška ter dve ženski obžaluje svojo nezvestobo. Med štirimi udeleženci se je nezvestoba dogajala / oziroma se še dogaja tudi v trenutno trajajoči zvezi. Med njimi sta dve osebi (ženska in moški), ki sta bila nezvesta v nekem obdobju trenutne zveze, vendar sta z varanjem prekinila in ostala v zvezi. Dva moška predstavnika pa z varanjem v trenutni zvezi tudi nadaljujeta.

Predvsem slednji po svoji izkušnji še bolj cenijo zvestobo, kot ključno vrednoto za uspešno zvezo. Oseba 5 (35) je razložila: »Če ni zvestobe v zvezi, potem ne vidim smisla, zakaj bi zvezo nadaljevala ali sploh imela. Po svoji izkušnji nezvestobe, sem še bolj trdno prepričana, da sem naredila napako. In ko se na tak ali drugačen način predaš tretji osebi, dokler si v zvezi, je to samo sebično dejanje in razlog za razpad zveze.« Kontula (2007) je v knjigi *The evolution of sex in Finland* pokazal, da so ljudje, ki so imeli več kot eno stalno razmerje v življenju, bolj podvrženi k izkušnjam paralelnega partnerstva. Moška podvrženost vzporednim zvezam ni odvisna od števila let trenutne zveze v kateri so. Paralelne zveze so se pri ženskah najpogosteje pojavile v zvezah, ki so trajale le nekaj let. Glede na naše rezultate, so ženske bile nezveste v zvezi od enega leta do sedmih let. Podobno lahko opazimo tudi pri moški populaciji, da leta zveze niso odvisna oziroma pogoj za paralelna partnerstva. Kontula nadaljuje, da je petina moških in žensk, ki so vzporedna razmerja obsojali, vstopila v njih. Moja raziskava ne more potrditi tega dejstva, oziroma pri vseh devetih nezvestih osebah, se je nezvestoba zgodila ne-namenoma in polovici jim ni žal. Kljub temu vsi udeleženci menijo, da njihovo varanje ni upravičeno.

Raziskava je še pokazala, da imajo ženske lahko spolne odnose brez vsakršne zaljubljenosti – spolni odnos s tretjo osebo (ki ni stalni partner) se zgodi na podlagi privlačnosti ali zgolj popestritve stalne zveze. Intervjuvanke so iskale zabavo v tretji osebi, ne da bi z njo načrtovale resne zveze ali vmešale čustva. Po raziskavi, sta si oba spola enakovredna v mišljenju, da v današnjih modernih časih zaljubljenost ni več pogoj za spolni odnos s svojim (ali paralelnim) partnerjem. Spolnost se lahko zgodi iz drugih pogojev, ki pa jih postavitva partnerja sama.

Moja raziskava je od udeležencev pridobila podatke, kaj se je zgodilo, ko je partner izvedel za njihovo nezvestobo ter kaj bi naredili sami, če bi ugotovili, da jih partner vara. Pri treh moških in treh ženskah, je partner izvedel za njihovo nezvestobo (ali so jim udeleženci povedali sami, ali pa so partnerji izvedeli preko tretje osebe). Pri dveh od treh žensk, ki so svojo nezvestobo priznale, se je zveza ohranila. Enak rezultat zasledimo pri moških. Med spoloma ni razlike, kar lahko predvidevamo, da sta si spola pri sprejemanju nezvestobe, vse bolj enakovredna. Na drugi strani je analiza raziskave pokazala tudi, kaj bi intervjuvanci sami naredili v primeru, da bi izvedeli za partnerjevo nezvestobo – 70 % udeležencev bi zvezo prekinilo (štiri ženske ter trije moški), 30 % drugih (ena ženska in dva moška) pa bi zvezo želela ohraniti.

Iz rezultatov lahko ugotovimo dvoje: a.) *razlike med spoloma niso več očitne; saj je več žensk kot moških odgovorilo, da partnerjeve nezvestobe ne bi oprostili*, b.) *ravno ti, pri katerih so partnerji izvedeli, da so jih udeleženci varali ter zvezo obdržali (tukaj mislim, predvsem na ženski spol) so pri vprašanju odgovorili, da sami partnerjeve nezvestobe ne bi oprostili*.

Raziskava je torej pokazala, da osebe, ki so imele ali še imajo paralelne zveze, svoja dejanja smatrajo kot sprejemljiva. Vendar, svojemu partnerju nezvestobe ne bi oprostili in bi zvezo neverjetneje prekinili.

V ospredje te magistrske naloge ter raziskav tujih avtorjev prihaja vprašanje čustvene nezvestobe. Ameriška raziskava Brandove in njenih kolegi (2007) je pokazala, da 76 % vprašanih za nezvestobo šteje že spogledovanje in izmenjavanje občutkov. Pri Bussovi raziskavi (1995) pa 83 % ženskam večji stres predstavlja čustvena nezvestoba. Pri moji raziskavi je sicer sedem mladih ljudi odgovorilo, da si pod pojmom nezvestoba najprej predstavljajo spolno nezvestobo, vendar se jih je pet izmed njih strinjalo, da bolj »boli« čustvena nezvestoba, med njimi tri ženske ter dva moška. Glede na rezultate v ospredje prihaja čustvena nezvestoba, ki (lahko) prinese večje posledice kot spolna nezvestoba. Ena izmed intervjuvank je opisala: »Hujša oziroma bolj boleča se mi zdi čustvena nezvestoba; to, da imaš paralelno zvezo z nekom, s katerim navežeš čustva, stike,...ko so vmešana čustva je to zagotovo huje, kot pa nek spolni odnos brez čustev.« (Oseba 5, 2017)

Glede na opravljeno raziskavo sem ugotovila, je za današnje zveze mojih udeležencev značilna precej kratka partnerska doba. V povprečju je bila ženska intervjuvanka v zvezi, ki je trajala dobre tri leta v primerjavi z moškim, ki je imel približno dvoletno zvezo. Gre za razmeroma kratka razmerja, ki so se prekinila, še preden bi se lahko razvila. Pomemben je

podatek, da je devet od desetih anketiranih v nekem obdobju njihove zveze (štirje anketiranci v trenutni zvezi, ostalih pet v preteklih zvezah) svojega partnerja tudi prevaralo. Na podlagi izračuna samskosti je bila ženska samska 11 mesecev, preden je stopila v novo zvezo, moški pa dobro leto. Ženske so v povprečju imele daljše zveze ter krajši čas samskosti. Nezvestobe so se dogajale tako v kratkih kot v daljših zvezah. Pri dveh moških zvezah, ki sta si glede na dolžino le – te v nasprotju (ena traja leto in pol ter druga sedem let) se vzporedna zveza še nadaljuje. Polovici anketiranih za nezvestobo ni bilo žal in eden izmed njih je priznal: »To, da sem prevaral partnerko mi ni žal, od tretje osebe sem dobil, to kar doma nisem. In ja- lahko bi rekel, da sem sebičen in da gledam nase in preprosto me je vlekel k tej osebi.« (Oseba 7, 2017)

Kljub nezvestobi so bili vsi intervjuvanci mnenja, da varanja ne morejo upravičiti. Da ne obstaja razlog, kjer bi varanje lahko popolnoma sprejeli. Tudi iz tistih, ki jim za varanje ni bilo žal, je možno razbrati, da ga ne morejo popolnoma upravičiti. Enota so mnenja, ko je za ohranitev resne zveze in stabilnega življenja, potreben trud.

Živimo v neki vrsti »hook-up« kulture, kjer se lahko dve osebi povežeta brez posebnih vmešavanj čustev. Bauman (v Bernik in Klavs 2011, 76-77) je govoril o »prostolebdečemu« iskanju spolnih užtkov, vendar ta ne vzdrži popolnoma glede na našo raziskavo. Intervjuvanci so večinoma iskali spolne užitke izven partnerske zveze, čeprav jih imajo več čas na doseg roke. Kljub temu, da se večina anketirancev trudi, da bi vzpostavilo trdno in »dobro« zvezo in so mnenja, da menjavanje partnerjev ne pripelje do končnega zadovoljstva.

Giddens (Giddens 2000, 214-215) je zagovarjal teorijo, *kjer dva stopita v družbeni stik samo zaradi tistega, kar lahko ena oseba pridobi od druge*. Moja raziskava je pokazala, da intervjuvanci iščejo dobrobit od druge osebe, in dokler jo imajo, zveza lahko teče. Ko ena stran ugotovi, da ne dobi več zelenega (pozornosti, intime, ...) začnejo intervjuvanci »to« iskati drugje. In ni nujno, da so vpletena čustva. Tudi Šadlova (1999, 40) je ugotovila, da gre v današnjem svetu za prevlado razuma nad čustvi.

Kljub temu, še vedno polovica anketirancev meni, da je monogamija pravzaprav naravna in normalna ter nenazadnje pričakovana. Udeleženke so v povprečju v svojem življenju imele tri zveze, med temi, štiri še trajajo, ena izmed udeleženk je samska. Pri štirih udeleženkah se je nezvestoba zgodila v prejšnjih zvezah, ki so razpadle, ena pa se je zgodila v prejšnji ter v sedanji zvezi, ki se še nadaljuje. Nezadovoljstvo v zvezi je ženske vodilo k iskanju novega partnerja, kar je pogojeno s prehodi med zvezami in povezano z varanjem. Značilno je

prehajanje iz zveze v zvezo z željo poiskati vse »to« (pozornost, komunikacija,...) kar je v prejšnji zvezi primanjkovalo. Nezvestoba je torej povod za iskanje nove zveze, kar je povezano s serijsko monogamijo.

Pri moških udeležencih se je trem udeležencem nezvestoba zgodila v trenutni zvezi in vse tri zveze se še nadaljujejo. Četrti udeleženec, pa je po njegovi zadnji zvezi, le-to zaradi nezvestobe prekinil. V povprečju so moški imeli približno dve zvezi. Razlog za razpad v prejšnjih zvezah je bil pri dveh udeležencih povezan z nezvestobo (od partnerice ali njegove), pri ostalih respondentih pa se nezvestoba v prejšnjih zvezah ni zgodila. Pri eni zvezi je nezvestoba spodbudila oblikovanje novih dogovorov za nadaljevanje zveze. Serijska monogamija pri moških tako ni izražena v vsem svojem pomenu, saj sta le dva udeleženca pripravljena na novo zvezo (trenutno sta samska). Eden izmed njih ni nikoli varal, je bil pa prevaran, drugi pa je varal in tudi sam bil prevaral. Nezvestoba je torej oba »spodbudila« k iskanju nove, bolj zadovoljujoče zveze.

Glede na podatek, da je sedem udeležencev trenutno v zvezi ter trije so samski, med njimi pa le ena poročena ženska, lahko opazimo tudi manjšanje potrebe po zakonski zvezi. Dva moška sta v zvezi sedem ter devet let, pa ne razmišljata o poroki, na drugi strani je podobno stanje pri ostalih treh predstavnicah. Glede na majhen vzorec lastne raziskave lahko predvidevam, da obstaja trend upadanja porok ter višanje števila kohabitirajočih parov. Ravno od moške osebe, ki je v zvezi devet let, sem pridobila odgovor, da poroka nima več takega pomena, kot ga je imela nekoč; ko je bila poroka nujna in je imela »sveti« pomen. Tudi v njegovem primeru dolgotrajne zveze, je prišlo do nezvestobe in tega si v zakonu ne želi.

Pomembno sporočilo, ki jo nosi raziskava je, da se vsi intervjuvanci zavedajo, da je zveza trdo delo. Predvsem starejši intervjuvanci, ki so bili v resnih zvezah več let, so dejali, da sčasoma pri partnerju iščeš druge vrednote, saj si poleg partnerja izbiraš tudi očeta / mamo svojih otrok. Da zveza obstane, je potrebno veliko prilagajanja ter odrekanja z obeh strani, vendar ti je na koncu ves trud poplačan. Po besedah Kmeta (2008, 18) se imajo ljudje pravico odločiti ali bodo svoje življenje »izzivelik« v monogamnem razmerju. In kadar je tako zvestoba ključna vrednota in je prelomljena (v smislu nezvestobe), je zveza največkrat obsojena na razpad.

Raziskovalno vprašanje, ki sem ga skušala v tej seminarski nalogi rešiti, poda odgovor, da je pomen varanja med mladimi velik. Le-ta se največkrat pokaže kot povod za razpad šibkih

zvez ter poskus iskanja novega partnerja / partnerice ter povod za preoblikovanje obstoječe zveze (varanje lahko spodbudi nov dogovor med partnerjema). Prvi razlog pa je povezan s serijsko monogamijo, saj omogoča (mladim) ljudem prehod iz ene zveze v drugo brez večjih nevšečnosti.

Z današnjimi partnerskimi zvezami, ki se kažejo v svoji šibkosti in kratkotrajnosti, se spreminja tudi pomen in narava varanja. Večje število spolnih partnerjev, predvsem med mladimi in posledično njihovo večje število partnerskih zvez, omogoča razmišljanje, da so te zveze krajše in velikokrat povezane z varanjem. Varanja se vsaj na videz lažje oprošča in ni več tabu. Dogaja se tako med moškimi in ženskami. V današnjem svetu imajo posamezniki veliko svobodo pri izbiri partnerja, ter na drugi strani visoka pričakovanje glede partnerskih zvez z odsotnostjo dejavnikov, ki bi zlasti mlade ljudi silili k ohranjanju »slabih« zvez, s serijsko monogamijo ter z njo povezanim iskanjem »idealne« zveze.

5 ZAKLJUČEK

Značilnost moderne dobe je med drugim v tem, da postajajo življenja posameznikov bolj odprta, hkrati pa kompleksnejša ter polna protislovij (Beck in Beck-Gernsheim 2006, 94).

V sodobni družbi je torej zakonska zveza (partnerska zveza) osvobojena izpod okov pritiskov ter potreb, ki so jih vodile tradicionalne družinske enote ter njihove zveze. S tem so nastali novi prostori svobode, kar pa hkrati pomeni, da se zunanji okviri zaščite ter podpore vse bolj krhajo (Beck in Beck-Garnsheim 2006, 98-99). Menim, da je partnerska zveza postala svobodna, kar pa od posameznika zahteva lastno postavljanje in vzdrževanje mej, ki omogočajo stabilno partnerstvo.

Magistrska naloga je raziskovala pomen varanja (tako spolne kot nespolne nezvestobe) med mladimi ter kako je le-to povezano z njihovimi partnerskimi odnosi.

V prvem delu magistrske naloge sem na podlagi teorije, torej teoretičnih opredelitev definirala ključne pojme, kot so partnerstvo, monogamija ter nezvestoba. V drugem delu sem na podlagi poglobljenih intervjujev analizirala ter interpretirala pridobljene rezultate. Analiza že narejenih kvantitativnih raziskav na temo nezvestobe, mi je pomagala, da sem podrobno raziskala področje partnerstva med mladimi. Del časa pa je bil posvečen razmisleku o želeni temi raziskovanja ter oblikovanju raziskovalnih vprašanj. Izbrala sem kvalitativno tehniko raziskovanja in sicer polstrukturirani poglobljeni intervju, saj sem želela pridobiti »bogate« informacije na temo izkušenj nezvestobe. Po opravljenih intervjujih je sledila evalvacija ter analiza podatkov. Namen raziskovanja je bil pridobiti informacije o današnjih partnerskih zvezah ter njihova povezava z nezvestobo.

Raziskovalno vprašanje se je nanašalo na pomen varanja med mladimi in kako le-to vpliva na njihove partnerske odnose. Glede na rezultate lastne raziskave, sem ugotovila, da se varanje dogaja tako v kratkih kot v dolgih zvezah (poudarek na kohabitaciji). Devet od desetih intervjuvancev ima izkušnje z nezvestobo, dva izmed njih, pa še vedno vztrajata pri paralelni zvezi. Udeleženci se sicer zavedajo negativnih učinkov nezvestobe in pomembnost vztrajanja v zvezi, vendar se nezvestoba še vedno največkrat zgodi iz »standardnih« razlogov nezadovoljstva. Več kot polovica jih ceni pomen monogamije ter predanosti enemu partnerju, vendar se kljub temu, nezvestoba še vedno dogaja. Le-ta je v očeh udeležencev bolj znosna

ter sprejemljiva, čeprav jih večina ostro zavrača možnost oprostive partnerju, v primeru, da bi bili sami prevarani.

Strinjam se, da so današnje zveze, podvržene neomejenim možnostim varanja, vendar lahko le vsak posameznik vpliva na to, ali bo zvest ali ne.

Nezvestoba je največkrat povod za razpad šibkih zvez in poskus iskanja novega partnerja / partnerice ter hkrati povod za preoblikovanje obstoječe zveze (varanje lahko spodbudi nov dogovor med partnerjema).

Pozitivno odkritje magistrske naloge je prepričanost intervjuvancev, da je za uspešno zvezo treba garati ter vztrajati. Partnerja se skupaj odločata, kakšne okvire si bosta postavila v zvezi in kako bosta reagirala, ko bo kdo prestopil zastavljene okvire.

6 LITERATURA

1. Abraham, William Todd, Robert Ervin Cramer, Ana Maria Fernandez in Eileen Mahler. 2001-2002. Infidelity, Race and Gender: An Evolutionary Perspective on Asymmetries in Subjective Distress to Violations of Trust. *Current Psychology* 20 (4). Dostopno prek: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-001-1016-1> (23. avgust 2017).
2. American Psychological Association. 2013. *Sexual hook-up culture*. Dostopno prek: <http://www.apa.org/monitor/2013/02/ce-corner.aspx> (10. julij 2017).
3. Bauman, Zygmunt. 2008. *Identiteta. Pogovori z Benedettom Vecchijem*. Ljubljana: Založba
4. Beck, Ulrich in Elisabet Beck-Gernsheim. 2006. *Popolnoma normalni kaos ljubezni*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
5. Bernik, Ivan in Irena Klavs. 2011. *Spolno življenje v Sloveniji*. Ljubljana: Založba Aristej
6. Bijelić, Nataša, Tvrtko Rašpolić in Jelena Žerjavić. 1997. Love me, thrill me, kiss me, cheat me: Značenje monogamije i studentsko seksualno ponašanje. *Revija za sociologiju* 28 (3–4). Dostopno prek: <http://hrcak.srce.hr/154476> (15. julij 2017).
7. Bozon, Michael in Henri Leridon. 1996. *Sexuality and the social sciences*. A French survey on Sexual Behaviour. Aldershot [etc.] : Dartmouth
8. Brand, Rebecca J., Charlotte M. Markey, Ana Mills in Sara D. Hodges. 2007. Sex differences in Self-reported Infidelity and its Correlates. *Sex Roles* 57 (1). Dostopno prek: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11199-007-9221-5> (22. avgust 2017).
9. Buss, David M. 1995. *Evolutionary Psychology: A New Paradigm for Psychological Science*. *Psychological Inquiry* 6 (1). Dostopno prek: https://www.researchgate.net/profile/David_Buss/publication/200008748_Evolutionary_Psychology_A_New_Paradigm_for_Psychological_Science/links/0912f5143707a5a24a000000/Evolutionary-Psychology-A-New-Paradigm-for-Psychological-Science.pdf (23. julij 2017).
10. Cambridge dictionary. 2017. Dostopno prek: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/serial-monogamy> (18. julij 2017).

11. Crnović, Deja. 2008. Večni tabu nezvestobe. *Mladina*, 20. oktober. Dostopno prek: <http://www.mladina.si/44943/vecni-tabu-nezvestobe/> (10. avgust 2017).
12. Eurostat Statistics Explained. 2015. *Partnersko življenje v Sloveniji: poroke, ločitve, otroci*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Marriages_and_births_in_Slovenia/sl (15. julij 2017).
13. Giddens, Anthony. 2000. *Preobrazba intimnosti – spolnost, ljubezen in erotika v sodobnih družbah*. Ljubljana: Založba / *cf.
14. Hyde, Janet Shibley in John D. DeLamater. 2008. *Understanding human sexuality*. Boston [etc.] : McGraw-Hill Higher Education.
15. Illouz, Eva. 2010. *Hladne intimnosti: oblikovanje čustvenega kapitalizma*. Ljubljana: Krtina.
16. Jamieson, Lynn. 1998. *Intimacy: Personal relationships in Modern societies*. Polity Press: Cambridge.
17. Jug, Milanka. 2004. *Zadovoljstvo z intimnim partnerstvom in nezvestobo*. Panika: Širimo psihološka obzorja 9, št: 1.
18. Kmet, Saša. 2008. Čustvo ljubosumja v luči emocionalne in seksualne (ne)zvestobe. *Socialna pedagogika* XII (3). Dostopno prek: [http://www.revija.zzsp.org/pdf/Soc_Ped_2008-3%20\(press\).pdf#page=41](http://www.revija.zzsp.org/pdf/Soc_Ped_2008-3%20(press).pdf#page=41) (5. avgust 2017).
19. Mohorko, Anja in Valentina Hlebec. 2013. Razvoj kognitivnih intervjujev kot metode predtestniranja anketnih vprašalnikov. *Teorija in praksa* 50 (1). Dostopno prek: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-NEWQYTMG/> (11. junij 2017).
20. Musek, Janek. 1995. *Ljubezen, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy.
21. Norris, Anne in Kathleen Ford. 1999. Sexual Experience and Condom Use of Heterosexual, Low-Income African American and Hispanic Youth Practicing Relative Monogamy, Serial Monogamy, and Nonmonogamy. *Sexually Transmitted Diseases* 26 (1). Dostopno prek: http://journals.lww.com/stdjournal/Fulltext/1999/01000/Sexual_Experiences_and_Condom_Use_of_Heterosexual.4.aspx (20. junij 2017).
22. Ogrizek, Tjaša in Daša Grajfoner. Evolucijska razlaga izbire spolnih partnerjev. 2013. *Anthropos*. 2013 (1-2). Dostopno prek: http://www.anthropos.si/anthropos/2013/1_2/08_ogrizek_grajfoner.pdf (29. julij 2017).

23. Omarzu, Julija, Alexis N. Miller, Chanelle Shultz in Ashlee Timmerman. 2012. Motivations and Emotional Consequences Related to Engaging in Extramarital Relationships. *International Journal of Sexual Health* 24 (2). Dostopno prek: http://alexismillerportfolio.weebly.com/uploads/1/0/7/2/10721358/motivations_and_emotional_consequences_related_to_engaging_in_extramarital_relationships.pdf (24. avgust 2017).
24. Osmo, Kontula. 2009. *Between sexual desire and reality: The evolution of sex in Finland. Family Federation of Finland.* Dostopno prek: https://www.researchgate.net/publication/261635485_Between_sexual_desire_and_reality_The_evolution_of_sex_in_Finland (10. julij 2017).
25. Petrella, Serena. 2017. *Only with you - maybe - if you make me happy. A Genealogy of Serial Monogamy as Governance and SelfGovernance.* Dostopno prek: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.489.3563&rep=rep1&type=pdf> (29. julij 2017).
26. Politika zasebnosti. 2013. Dostopno prek: https://www.1ka.si/c/995/Politika_zasebnosti/?preid=734 (1. julij 2017).
27. Plante, Rebecca F. 2006. *Sexualities in context.* Boulder (Colorado) : Westview Press
28. Schmidt, Gunter, Dietrich Klusmman, Arne Dekker in Silja Matthiesen, ur. 1998. Changes in student's sexual behaviour: 1966–1981–1996. A first report on a longitudinal study in West Germany. *Scandinavian Journal of Sexology* 1998 (1). Dostopno prek: <https://www.thieme-connect.com/products/ejournals/abstract/10.1055/s-0035-1553700> (15. avgust 2017).
29. Seles, Veronika. 2008. *Nezvestoba: kako razumeti nezvestobo, se soočiti z njo in premagati njene posledice.* Radovljica: Didakta.
30. Slovar slovenskega knjižnega jezika. 2017. Dostopno prek: http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=nezvestoba (3. julij 2017).
31. Slovensko izobraževalno omrežje. 2014. PSPP. Dostopno prek: <http://podpora.sio.si/pspp/> (9. avgust 2017).
32. Statistični urad Republike Slovenije. 2017. Poroke in razveze. Dostopno prek: <http://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/17/78> (15. avgust 2017).
33. Šadl, Zdenka. 1999. *Usoda čustev v zahodni civilizaciji.* Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
34. Štubler, Sanja. 2017. *Intervju o Partnerski zvezi ter spolni (ne) zvestobi med mladimi.* Novo mesto: intervju

35. Temnik, Sanja in Metka Kuhar. 2007. *Teorija in praksa: družboslovna teorija*. 44 (5). Dostopno prek: http://urdk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/tip20075_Temnik_Kuhar.pdf (25. avgust 2017).
36. Ule, Mirjana. 2009. *Psihologija komuniciranja in medosebnih odnosov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
37. ---in Metka Kuhar. 2003. *Mladi, družina, starševstvo: spremembe življenjskih potekov v pozni moderni*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
38. Zur, Ofer. 2012. *Infidelity affairs*. Zur institute. Dostopno prek: http://www.zurinstitute.com/infidelity_affairs.pdf (15. avgust 2017).
39. Weeks, Jeffrey. 1986. *Sexuality*. London ; New York : Routledge
40. Whitty, Monica T. in Laura-Lee Quigley. 2008. Emotional and Sexual Infidelity Offline and in Cyberspace. *Journal of marital and family therapy* 34 (4). Dostopno prek: https://ira.le.ac.uk/bitstream/2381/10041/6/Emotional%20and%20Sexual%20infidelity_Whitty.pdf (23. avgust 2017).

PRILOGE

Priloga A: Vprašanja za intervju

Sem Sanja Štubler, študentka Fakultete za družbene vede, Univerze v Ljubljani in pišem magistrsko nalogo z naslovom »*Spolna zvestoba in nezvestoba med mladimi*«.

Tema intervjuja bodo vaše partnerske izkušnje ter izkušnje nezvestobe. Zanimal me bo vaš pogled na pomen današnjih zvez ter kakšne so le-te v povezavi z nezvestobo. Pridobljeni rezultati so anonimni in bodo uporabljeni in analizirani izključno v namene pisanja magistrskega dela.

I. DEL

1. Ime in priimek:
2. Spol:
3. Izobrazba:
4. Ali si trenutno v zvezi
5. Da- koliko časa?
6. Pretekle zveze – koliko jih je bilo, koliko časa so trajale
7. Razlog za prekinitev prejšnjih zvez
8. Koliko časa je minilo med eno in drugo zvezo? Koliko časa si bil sam/a?

II. DEL

9. Poznaš pojem monogamija?
10. Poznaš pojem serijska monogamija?
11. Ali meniš, da je monogamija normalna / naravna?
12. Kaj si predstavljaš pod pojmom nezvestoba (morda čustvena nezvestoba, spolna nezvestoba?)
13. Katera izmed oblik nezvestobe je zate najhujša?
14. Ali si bi kdaj nezvest?
 - Zakaj da
 - Zakaj ne
15. Si bil nezvest samo v eni zvezi, v ostalih zvezah?
16. Kako si bil nezvest – na kakšen način?
17. Katera izmed oblik nezvestobe se ti zdi najhujša? Koliko časa je trajala nezvestoba?
 - Pri eni zvezi, pri več zvezah
18. Ali je bil tvoj partner kdaj nezvest?
19. Kakšen je razlog za tvojo nezvestobo? Ali nezvestobo tvojega partnerja?
20. Ali si nezvestobo obžaloval?
21. Kakšne so bile posledice nezvestobe?
 - Zate
 - Za partnerja v zvezi
22. Ali ti je bilo žal za nezvestobo? Meniš, da si bil upravičeno nezvest? Si se zavedal posledic? Si vedel, kaj te čaka? Kaj si v tistem času razmišljal?
23. Ali se je nezvestoba ponovila pri drugi zvezi?
24. Koliko časa je minilo med zvezama?

25. Pod kakšnimi pogoji, bi bilo zate sprejemljivo, da bi partner spal z drugo osebo?
26. Kaj bi naredil, če bi izvedel- da te tvoj partner vara?
27. Se ti zdi, da se današnje zveze spreminjajo v primerjavi z zvezami naših staršev?
- Zakaj JA
 - Zakaj NE
28. Ali misliš, da je povezava med spreminjanjem partnerskih zvez ter varanjem?
29. Se ti zdi varanje upravičeno?
30. Kaj meniš o vzporednih razmerjih? Da imaš poleg stalnega še eno razmerje? Ali si kdaj imel ter ali misliš, da je to povezano s starostjo?
31. Si imel vzporedno razmerje – ko si bil v dlje časa trajajoči / kratkotrajni zvezi, poročen?
32. Zakaj ti je spolnost v zvezi pomembna?
- Zakaj JA
 - Zakaj NE
33. Meniš, da se je za zvezo treba potruditi ali odnehati in poiskati drugega partnerja (rek: veliko je še rib v morju)
34. Ali meniš, da je zvestoba ključna vrednota za obstanek zveze? .

Hvala Vam za vaš čas in sodelovanje!

Priloga B: Izjava o varovanju osebnih podatkov

Povzeto po: 1KA: https://www.1ka.si/c/995/Politika_zasebnosti/?preid=734

I. SPLOŠNO

Ta *Politika zasebnosti* določa odnos med:

- osebami, ki sodelujejo v anketnih raziskavah (v nadaljevanju respondenti / sodelujoči v poglobljenem intervjuju);
- posamezniki, ki izvajajo anketne raziskave (v nadaljevanju uredniki anket / poglobljeni intervju) ali katero koli drugo osebo, ki vam je poslala povezavo do raziskave ali vas kako drugače pozvala, da v njej sodelujete;
- Fakulteta za družbene vede, Kardeljeva ploščad 5, Ljubljana

Izvajalec intervjuja se zaveda pomembnosti varovanja zasebnosti in deluje v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov. Poleg tega pri delovanju upošteva priporočila in dobre prakse etičnih kodeksov 'ICC/ESOMAR International Code on Market and Social Research' in 'ESOMAR Guideline for Online Research' (www.esomar.org).

II. ZASEBNOST IN OSEBNI PODATKI RESPONDENTOV

Vsi podatki, ki jih kot respondent navedete z odgovarjanjem na anketna vprašanja, so zbrani v anonimni obliki, razen če se sami odločite, da boste razkrili kakšnega od vaših osebnih podatkov. Če se odločite za navedbo osebnih podatkov o sebi ali drugih osebah, to storite z razumevanjem tveganj in možnih posledic takšnega ravnanja.

Oseba, ki vodi poglobljeni intervju ni upravitelj zbirk osebnih podatkov. Prav tako si ne določa namenov in sredstev obdelave osebnih podatkov v anketah, ki jih ustvarijo respondenti.

V primeru, da obstajajo osebni podatki, ki jih respondenti s privolitvijo predhodno posredujejo urednikom ankete / poglobljenega intervjuja (npr. e-mail naslov), se osebni podatki in anketni podatki strogo ločujejo.

V primeru raziskav, ki so objavljene s pomočjo e-mail vabil, za namen štetja respondentov beležimo tudi njihove e-mail naslove, ki se prav tako v bazo zapisujejo ločeno in jih ni mogoče povezati z anketnimi podatki. Dostop do ločenega seznama IP in e-mail naslovov

imajo le urednik ankete in osebe, ki jim avtor ankete izrecno dodeli dostop do raziskave. Vse navedene osebe se zavezujejo, da bodo te podatke uporabljale zgolj v raziskovalne namene, jih ne bodo javno objavljale ali predale tretjim osebam in da bodo varovale njihovo zaupnost.

III. UPORABA ZBRANIH PODATKOV

Oseba odgovorna za poglobljeni intervju po svojih najboljših močeh izvaja ustrezne varnostne ukrepe za zaščito zasebnosti in zaupnosti zbranih podatkov. Do podatkov, zbranih s posamezno raziskavo, imajo dostop le urednik ankete in osebe, ki jim urednik izrecno dodeli dostop. Izjema so intervencije v primeru suma kršitve zakonodaje, npr. na podlagi policijske preiskave ali sodne odločbe.

Urednik ankete podatke lahko uporablja izključno v raziskovalne namene in jih ne sme uporabljati v namen neposrednega trženja ali prodaje.

Oseba odgovorna za poglobljeni intervju, si pridržuje pravico do uporabe zbranih anketnih podatkov, parapodatkov, metapodatkov, procesnih podatkov in drugih podatkov v anonimizirani obliki za namene optimiziranja naše storitve, za pripravo analiz in za znanstveno-raziskovalne analize.

IV. KONČNE DOLOČBE

Oseba odgovorna za poglobljeni intervju, trajno hrani podatke, ki se zbirajo prek poteka intervjuja. Oseba odgovorna za poglobljeni intervju, podatke, ki jih vnesejo respondenti, ki privolijo k sodelovanju v raziskavi, zbira med potekom procesa raziskave. To pomeni, da se zbirajo in hranijo tudi podatki respondentov, ki posamezne raziskave niso izpolnili v celoti (npr. samo eno stran).

Če nadaljujete s sodelovanjem v raziskavi, to pomeni, da razumete in se strinjate s to Izjavo. Za vsa vprašanja, ki jih imate v zvezi s to Izjavo.

Novo mesto, 2017

Podpisani sodelujoči:

Datum podpisa: